Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

13 ОКТЯБРЬ 1966 й.
1-йил чиқиши.
ПАЙШАНБА
№90
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«Таштекистильмаш»чиларнинг ватанпарварлик ҳаракати республика саноат корхоналарида ўз издошларини топмоқда

АНДИЖОНЛИКЛАР ТОШКЕНТЛИКЛАР ТАШАББУСИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР

АНДИЖОН, (ЎЗТАГ). Володарский номидаги тикув фабрикасининг Жавер Жарков бошлиқ бригадаси «Таштекстильмаш» заводининг ташаббусига Андижон шаҳрида биринчи бўлиб қўшилди. Улуғ Октябрнинг 50 йиллигигача беш йилликнинг икки йили программасини муддатидан олдин бажаришга, Октябрь 50 йиллиги номли бригада деб аталиш фахрий ҳуқуқига эга бўлишга қарор қилинди.

Илғор бригада ана шу мажбуриятларни бажариш учун барча имкониятга эга эканлигини ҳозирдаёқ кўрсатмоқда. Коллектив 32 минг кийим-кечак тикиш йиллик топшириғини тугаллай деб қолди. Биринчи сорт кийим-кечак 98 процентини ташкил этади.

ЛАББАЙ ДЕМОҚДАЛАР

— Ҳамкорларимизнинг ўз вақтида ташлаган шиорлари қалбларимизда акс-садо берди,—дейди Тошкент алоқа воситалари заводи механика цехининг ишчиси КПСС аъзоси Ўлмас Маъруфов.— Бизнинг коммунистик меҳнат зарбдорларимиз ҳам бу ажойиб ташаббусга тўла қўшиладилар ва Улуғ Октябрь 50 йиллиги номини олишга сазовор бўлиш йўлида тинмай меҳнат қиладилар.

Ўлмас ака ҳақ гапни айтди. Корхонанинг бутун коллективи социалистик мусобақанинг бу янги юксак формасига қўшилиб, қаҳрамон халқимизга фақат аъло навли маҳсулот етказиб бериш йўлида куч-ғайратларини аямай меҳнат қилмоқдалар.

Завод зарбдорлари Очиқ хатни ўқиб чиқиб, янги янада оширилган мажбурият қабул қилдилар. Меҳнатсевар алоқасозлар Улуғ Октябрь ғалабасининг 50 йиллиги байрамини катта муваффақиятлар билан кутиб олувчилар сафига қўшилиб, шонли икки йилликни муддатидан анча илгари якунлаш ва пландан ташқари 80 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар. Шу давр ичида маҳсулот унумдорлиги пландагига нисбатан икки процент оширилиб, 15 минг сўмлик маблағ тежаб қолинади.

Шу йилнинг охирига қадар телевизорлар учун тозалаш камералари ишлаб чиқариш ўзлаштирилади ҳамда биринчи йиғув участкасида конвейер линиясини монтаж қилиш тугалланади ва ишга туширилади.

Корхона коллективи шу йили 4250 сўмлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан ўз зиммасига олган топшириқларни тўла бажаради. Шу билан бирга йил охирига қадар заводнинг зилзиладан шикастланган биноларини ва ишчиларнинг турар жойларини тўла ремонт қилиб беришга аҳд қиладилар.

— Корхона бўйича икки йил ичида қиладиган ишларимиз ҳазилакам эмас,— дейди завод директори Валентина Алексеевна Лукьянова.— Биз бу орада кабель ўлчагич станогини ўзлаштиришимиз лозим. Умуман корхона бўйича янгича ишлаш шароитига ўтиш учун тайёргарлик ишларини тугаллаймиз. Ишчиларимиз хом ашё ва материалларни тежаш юзасидан ҳам катта ишларни амалга ошираётирлар. Жумладан, Октябрь 50 йиллигига қадар бўлган давр ичида тўрт тонна рангли металл, 6 тонна қора металл ва 12 километрга яқин узунликдаги турли симлар тежаб қолиш мажбуриятини олишган.

Корхонамизда аҳил, серғайрат ва халқ бахт-саодати йўлида ҳар қандай мураккаб ишни бажаришга қодир бўлган кишилар ишламоқда. Шундай ватанпарвар, тадбиркор кишилар бор экан ҳар қандай юксак мажбуриятлар ҳам шараф билан адо этилади.

Таштекстильмашчилар бошлаган яхши ташаббус шаҳримиз бўйлаб тобора қанот ёймоқда. Алоқа воситалари заводининг меҳнаткашлари ҳам бу янги чақириқни сидқидилдан қўллаб-қувватламоқдалар.

МАЪҚУЛ ТАШАББУС

«Таштекстильмаш»чиларнинг ташаббуси бутун шаҳар корхоналарига ёйилиб бормоқда. Шонли Октябрнинг 50 йиллиги номли деган шарафли номни олиш учун бошланган социалистик мусобақага Тошкент парфюмерия буюмлари фабрикаси коллективи ҳам якдиллик билан қўшилди.

Очиқ хатни муҳокама қилишга бағишланган йиғилишда коммунистик меҳнат цехи бўлган парфюмерия цехининг бошлиғи Санобар Қосимова, коммунистик меҳнат зарбдори Галина Овсянникова ва мастер Лариса Панаргина ўртоқлар ҳаяжон билан чиқиб сўзладилар.

Коллектив олган мажбуриятлар катта. Лекин меҳнатсевар кишилар бу вазифаларни шараф билан адо этадилар.

Коллектив меҳнат унумдорлигини ошириш эвазига 1967 йилда пландан ташқари 35 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва унинг таннархини анча камайтириш ҳамда 5 хил янги парфюмерия-косметика буюмлари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш мажбуриятини олади. Шаҳримиз аҳолиси келгуси йилдан бошлаб, «Октябрь 50 йиллиги», «Чилонзор» совға комплекти, «Салют» атири, «Ватан» совға комплекти ва «Гўзал», деган атирларни магазинлардан ола бошлайдилар. Бу фабрика коллективининг улуғ байрамга муносиб совғаси бўлади.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикасининг илғор ишчиси М. Раҳимова иш вақтидан унумли фойдаланиб, смена топшириқларини 120-130 процент қилиб адо этмоқда. У ўзининг сифатли маҳсулот ишлаб чиқариши билан фабрика коллективининг хурматини қозонганлардан.

А. ТЎРАЕВ фотоси.

Бугунги янгиликлар

МОСКВАГА — ПЛЕНУМГА

15 октябрда Москвада оторинолярингологлар илмий медицина жамияти правлениесининг пленуми ўз ишини бошлайди. Унда қулоқ, томоқ ва бурун оғриқлари соҳасида иш олиб бораётган Москва, Тошкент, Киев, Олмаота, Симферополь, Ленинград ва бошқа шаҳарларнинг таниқли олимлари қатнашади.

Бугун пленумда қатнашиш учун Ўзбекистон вакиллари — ТошМИ доценти К. Миразимова ва республика врачлар малакасини ошириш институти ходими А. Ғаниев ўртоқлар Москвага учиб кетишди.

ОЗОДАЛИК ВА ТОЗАЛИК ОЙЛИГИ

Бир неча йилдирки, Октябрь районидаги 75-мактабда куни узайтирилган группалар ўз машғулотларини муваффақиятли давом эттираётир. Бу йил ана шундай группаларга 311 ўқувчи жалб этилган. Шу кунларда бу меҳнатсевар ўқувчилар ободончилик ва тозалик ойлигида фаол қатнашиб, мактаб биноси ва унинг атрофини озода сақламоқдалар.

Бу ишчан ёшлар бугун ҳам меҳрибон ўқитувчилари бошчилигида синф хоналарини, мактаб ҳовлисини супириб-сидиришди. Бу ишларни бажарувчи ходимлар эса, пахта йиғим-теримида дала меҳнаткашларига ёрдам беришаётир.

ОЛИМЛАР КЕНГАШИ

Бугун Тошкентда СССР қурғоқ зоналарининг гидрогеология ва инженерлик геологияси бўйича координацион кенгаши ўз ишини тугатди. Кенгаш СССР Геология министрлиги гидрология ва инженерлик геологияси институти олимларининг ташаббуси ва актив иштирокида ўтди. Бунда олимлар илмий-тадқиқот ишларининг йўналишлари, натижалари ҳамда ҳал қилиш методлари ҳақида фикрлашдилар.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ғ. О. Мавлонов «СССР қурғоқ зоналаридаги илмий текшириш институтлари ва тематик партияларининг фаолиятидаги асосий илмий йўналишлар» деган темада доклад қилди.

ЮКСАК НОМ УЧУН

2-авторемонт заводининг блоклар группаси коммунистик меҳнат бригадаси аъзоларини орденли «Таштекстильмаш» заводи коллективининг мурожаати янги зафарларга руҳлантирди.

Биз Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги байрамини муносиб кутиб олиш учун меҳнат вахтасида туриб ишламоқдамиз, — дейди блоклар группаси старший мастери А. Смирнов. — Аҳдимиз қатъий. 1967 йилда 7000 та автомобиль блокнинг двигателларини қайта тиклаймиз. Шунда пландан ташқари 500 та двигателни қайта тиклаган бўламиз. Бу билан меҳнат унумдорлигини, 4,5 процент оширишга, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг таннархини 5,5 процент камайтиришга эришамиз.

— Бригадамиз доим сифатли ишлаб келди. Юбилей тантаналарига қадар блокларни консервациялаш ва блоклар сиртини бўяш участкасини жиҳозлашга аҳд қилганмиз. Бу деталларни чўян қириндисидан тозалаш, блокларни бўяш сифатини яхшилаш имкониятини беради. Натижада деталлар занглаймайди, сифати ошади, — дейди слесарь ўртоқ Б. Рассказов.

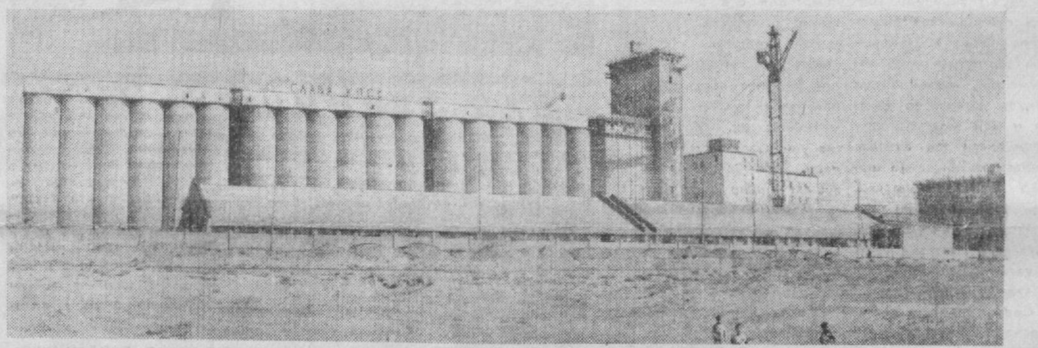

Тожикистон ССР. Қайроққум шаҳри ёнида республикадаги энг йирик тегирмон комбинати қурилиши тамомланмоқда. Қурилиш майдонида 45 минг тонна дон сиғадиган элеваторларнинг корпуслари кўтарилади. Тегирмон комплекси бир суткада 240 тонна буғдой уни чиқаради. Корхона территориясида шунингдек обжувоз ва комбикорм заводлари ҳам қад кўтаради.

1967 йилнинг бошида янги комбинатни ишга тушириш — қурувчиларнинг Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига совғаси бўлади.

Суратда: Қайроққум тегирмон комбинати.

В. Федянин фотоси

ТАСС фотохроникаси.

525 машина

Қабул пунктида иш қизғин. Қатор тизилиб турган яшил тракторлар ярқирайди. Бригадир Володя Спичкин бошчилигидаги Шукур Исматов, Анвар Йўлдошев, Женя Егоровлардан иборат олти киши машиналарни охирги кўрикдан ўтказишмоқда. Ўтган ой планни ортиғи билан ўринлатган трактор-йиғув заводи коллективи октябрь ойининг биринчи ўн кунлиги планини ҳам юз процент бажарди. 525 та трактор қабул пунктига топширилди.

ФРУНЗЕ РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

Бугун район ижроия комитетининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда район соғлиқни сақлаш бўлими мудири А. Раҳматуллаев «Район даволаш-профилактика ташкилотларида ремонт ишларининг бориши», милиция бўлими бошлиғининг ўринбосари Ш. Содиқов «Район санитария аҳволи устидан назоратнинг амалга оширилиши» тўғрисида доклад қилдилар.

Шунингдек, йиғилишда райондаги молия, маориф, социал таъминот, коммунал хўжалик бўлимларининг меҳнаткашлар талаб ва эҳтиёжларини бажариш учун кўраётган тадбирлари ҳақидаги аҳборотлари ҳам тингланди.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда Тошкентда ҳаво булутли бўлиб, деярлик ёмғир ёғмайди. Секундига 3—7 метрдан, шимоли-шарқдан шамол эсиб туради.

Ҳарорат кечаси 6—8, кундузи 17—19 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

Кеча-кечаси ва бугун эрталаб ер қимирламади.

УЗУМ ВА ПОЛИЗ МАҲСУЛОТЛАРИ ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасидан хабар беришларига қараганда, республикамиз қишлоқ хўжалик ходимлари яна янги бир ғалабани қўлга киритдилар. Узум ва полиз маҳсулотлари тайёрлаш давлат плани муддатидан илгари — шу йил 10 октябрда ошириб бажарилди.

Пландаги 135 минг тонна ўрнига 141 минг тоннадан зиёдроқ ширин-шакар узум тайёрланди. Тошкент, Самарқанд ва Бухоро областлари узум тайёрлаш планини бирмунча ортиғи билан адо этдилар. Фарғона ҳамда Қашқадарё области меҳнаткашлари ҳам узум тайёрлаш планини ошириб бажаришга эришдилар.

Республика бўйича пландаги 165 минг тонна ўрнига қарийб 172 минг тонна полиз маҳсулотлари тайёрланиб, йиллик план муваффақиятли адо этилди. Айниқса, Сирдарё области дуруст кўрсаткичларни қўлга киритди. Бу ерда пландаги 48 минг тонна ўрнига 65 минг тонна полиз маҳсулотлари тайёрланди.

Сурхондарё ва Бухоро областлари ҳам бу соҳадаги планни анча ошириб бажаришди.

Республикамизда узум ва полиз маҳсулотлари тайёрлаш давом этмоқда.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ГА ЎЗБЕКИСТОН ССР ГОСПЛАНИДАН ЖАВОБ КЕЛДИ

«ОҲАНГАРОН КАОЛИНИГА-КЕНГ ЙЎЛ!»

Газетанинг 1966 йил 5 сентябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолани ўқиб, қуйидаги жавобни берамиз.

Ўзбекистон ССР Госплани Оҳангарон саноат райони қазилма бойликларидан, жумладан, каолиндан комплекс фойдаланиш ишига катта эътибор бермоқда.

Давлат План комиссиясининг 1960 йил 9 майдаги мажлисида Оҳангарон саноат районидаги қазилма бойликлардан комплекс фойдаланиш бўйича техникавий, иқтисодий доклади муҳокама қилиниб, доклад юзасидан эксперт комиссиянинг фикри қараб чиқилди. Техникавий-иқтисодий докладнинг бу мажлисидаги доклад қувватланиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг тасдиғига топширилди. ТЭД (техникавий-иқтисодий доклад) асосида Иттифоқ ҳукуматига Оҳангарон саноат районида фойдали қазилмаларни комплекс ўрганиш ва ундан фойдаланиш масаласи қўйилди.

1960 йилнинг 17 августида СССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССРнинг Оҳангарондаги кондан олинган каолиндан фойдаланиш юзасидан тупроқ, алюминий ва цемент олиш учун тайёргарлик ишларини ўтказиш тўғрисида 893 сонли қарор қабул қилди.

Оҳангарон каолинидан иморатбоп тупроқ олиш юзасидан Ленинград шаҳридаги Бутуниттифоқ алюминий-магний институти катта илмий-тадқиқот ишлари ўтказмоқда.

Бу институтда ўтказилган тажрибалар натижасига кўра Олмалиқ шаҳрида лой тупроқ олиш ва технологик саноат жиҳозлари параметрлари ҳамда типларини аниқлаш учун тажриба заводи қуришга қарор қилинди.

Ҳозир тажриба заводини қуриш тамомланмоқда. Бу мақсадлар учун 4 миллион сўм харажат қилинди.

Республика Госпланининг илтимосига кўра СССР Рангли металлургия министрлиги 1966 йилнинг IV квартали ва 1967 йилларда бундан буён илмий текшириш ишлари ўтказиш учун зарур бўладиган маблағларни ажратади.

Тажриба, лой текшириш установкаларида бир неча циклдаги тажриба ўтказиш, 1967 йили Оҳангарон конидан олинган каолинни қайта ишлайдиган лой тупроқ-алюминий комбинати лойиҳасини тузиш ва қуришга имконият туғилади.

Тажриба заводининг чиқиндилари Оҳангарон цемент заводида завод шароитида юқори сифатли цемент ишлаб чиқариш технологиясини йўлга қўйиш имкониятини яратади.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш етти йиллик планига асосан Оҳангаронда керамика заводи қурилиб, унинг составида йилига 28 минг канализация қувурлари, 2.650 минг квадрат метр ҳар хил плиталар (полга ётқизиладиган, безак учун ишлатиладиган мозаика) ва 450 минг дона қурилиш фаянси ишлаб чиқарадиган цех ҳам барпо этилади. Цехларни 1965—1967 йилларда фойдаланишга топшириш мўлжалланган. Комбинат қошида биринчи навбатда йилига 25 тонна, умуман 50 минг тонна каолин маҳсулоти ишлаб чиқарадиган тажриба-бойитиш фабрикаси қурилиши мўлжалланмоқда. Фабриканинг иккинчи навбати 1967 йилда тамомланади.

Шу фабрика базасида бундан кейин химиявий, электротехника ва каолин саноатининг бошқа тармоқларини ўз ичига олган йирик бойитиш фабрикасини қуриш мўлжалланмоқда.

Оҳангарон каолинида темирнинг занглаши нормадагидан ортиқ бўлганлиги учун чинни ишлаб чиқариш бундан кейин илмий-тадқиқот ишларини кучайтириб республика чинни саноатини шу хом ашёга мослаштиришни талаб қилади.

Беш йиллик план лойиҳасида 1968—1970 йилларда Оҳангарон шаҳрида юқори вольтли чинни заводи қуриш мўлжалланган.

В. КУЛИКОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план комиссияси раисининг ўринбосари.

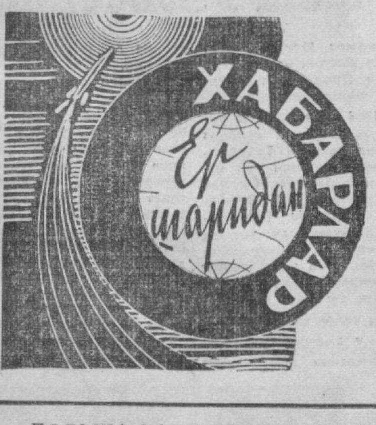

ГОВОННИНГ айтганлари

ЛАГОС (ТАСС). Нигерия ҳарбий ҳукуматининг бошлиғи подполковник Якубу Говон, мен ҳокимиятни мамлакатдаги граждан маъмуриятига топширишга тайёрман, деди. Говоннинг айтишича, бунинг учун ҳарбий тўнтаришларнинг қайтарилиши мумкин бўлмайдиган вазият яратилиши керак. Нигерия информация министрлиги ана шу ҳақда хабар берди.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ СВЕРДЛОВСККА ЖЎНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 12 октябрь. (ТАСС). Польша Бирлашган Ишчи партиясининг Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Гомулка ва Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич бошчилигида расмий визит билан СССРда меҳмон бўлиб турган Польша Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси бугун Свердловскка жўнаб кетди.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин поляк ўртоқлар билан бирга Свердловскка кетди.

* * *

СВЕРДЛОВСК, 12 октябрь. (ТАСС мухбири). Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Гомулка ва Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич бошчилигидаги Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси Свердловскка келди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ҳам делегация билан бирга Свердловскка келди.

ВДРГА ЯНА ҲУЖУМ ҚИЛИНДИ

ХАНОЙ. 7-флот кемаларида, шунингдек Жанубий Вьетнам ва Таиланддаги базаларда жойлашган Америка самолётлари 10 октябрда Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини бир неча марта бузиб ўтди ҳамда Виньлинь районидаги ва бир қанча вилоятлардаги аҳоли зич яшайдиган жойларни ва саноат объектларини бомбардимон қилиб, ўққа тутди. Шу куннинг ўзида Америка самолётлари демилитаризация қилинган зонанинг шимолий қисмидаги аҳоли яшайдиган жойларни ҳам бомбардимон қилди. (ТАСС).

СТУДЕНТЛАР ҒАЛАЁНЛАРИГА ДОИР

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон коммунистик партиясининг Марказий Секретариати матбуот учун баёнот тарқатиб, унда Уттар Прадеш ва Мадҳия Прадеш штатларидаги студентларга қарши «полиция репрессияларини» қоралади.

Репрессиялар натижасида, деб таъкидланади баёнотда, ўлдирилганлар ва ярадор қилинганлар бор. Маориф системасидаги камчиликлар, тирикчилик ва билим олиш қимматининг ўсиб бораётганлиги студентларнинг ғалаён кўтаришига сабаб бўлган эди.

Ҳиндистон Коммунистик партиясининг Марказий Секретариати ҳукуматга мурожаат қилиб, уни полиция репрессияларига чек қўйишга, қамоққа олинган барча студентларни ва студентлар ҳаракати муносабати билан қамаб қўйилган оппозиция раҳбарларини озодликка чиқаришга даъват қилди. (ТАСС).

ҒАРБИЙ АФРИКА ЭКОНОМИСТЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

КОНАКРИ. Нигер республикаси пойтахтида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Африка учун иқтисодий комиссиясининг регионал мажлиси очилди. Ниамей радиосининг хабар беришича, мажлисда Ғарбий Африкадаги 11 мамлакат: Фил суяги соҳили, Дагомея, Гана, Юқори Вольта, Либерия, Мали, Мавритания, Нигер, Нигерия, Сенегал ва Того қатнашмоқда.

Франция, Совет Иттифоқи, Қўшма Штатларнинг вакиллари, шунингдек турли халқаро ташкилотларнинг вакиллари кузатувчи бўлиб қатнашмоқдалар. (ТАСС).

ЗАМБИЯДА МЕҲНАТ ТЎҒРИСИДА ЯНГИ ҚОНУН

ЛОНДОН. (ТАСС). Замбияда қабул қилинган қонунга мувофиқ, мис чиқариш билан шуғулланувчи компаниялар ишчиларни ҳукуматнинг розилигисиз ишдан бўшатиш ҳуқуқига эга эмаслар. Янги қонун беш ва ундан кўпроқ ишчи ишлаётган корхоналарга нисбатан жорий қилинади. Рейтер агентлигининг мухбири шу тўғрида Лусакадан хабар берди.

Эрон хотин-қизларининг янги ташкилоти

ТЕҲРОН. Малика Ашраф Паҳлавий Эрон хотин-қизлар ташкилотининг собиқ олий кенгаши ўрнига хотин-қизларнинг янги ташкилоти тузилганлигини эълон қилди. Янги ташкилотнинг асосий вазифаси — хотин-қизларнинг интеллектуал савиясини оширишдан ва турмуш муаммоларини ҳал этишда уларга кўпроқ имкониятлар яратиб беришдан иборат бўлади. Ташкилот ҳеч қандай сиёсий мақсадларни кўзламайди. Жамият барча табақаларига мансуб хотин-қизлар ташкилотга аъзо бўлиб киришлари мумкин. (ТАСС).

ҚУРУВЧИЛАР САФИ ОРТМОҚДА

Шаҳарни янгидан қуриб ва тиклашда ёрдам бераётган дўстларимиз сафи кун сайин ошмоқда. Бизга қардош республикалардан келаётган қурувчилар оқими ҳали тугагани йўқ.

Яқинда Тошкентга Кишиневдан коммунист С. М. Купиршляк бошчилигидаги бир группа сувоқчилари келишди. Молдавия қурилиш поезди қурилиш учун зарур бўлган барча механизмлар билан таъминланган бўлиб, автокран, бульдозер, экскаватор, занжирли ва минорали кранлар билан қуроллангандир. Бу мураккаб хўжаликка коммунист М. Г. Данилов бошчилик қилади.

Молдавиянинг 40 дан ортиқ шаҳри ўз бағрига тошкентликларнинг 300 оиласини қабул қилди.

ЛОЙИҲАДАГИ даражага эришилди

Тошкент тўқимачилик комбинатини реконструкция қилиш тугалланди. Пойтахт бинокорлари ва тўқимачиларининг умумий куч-ғайрати билан учинчи йигирув фабрикасида янги участка қурилди ва серунум ускуна ўрнатилди. Бу ерда қўшни «Таштекстильмаш» заводида тайёрланган «П—66—5М2» маркали машиналар монтаж қилинди. Бу машиналарда 1800 та ўрчиқ бўлиб, улар яхши чўзадиган аппаратлар ёрдамида энг ингичка танда бера олади.

Эндиликда янги участка монтаж қилиниши билан мамлакатдаги энг йирик тўқимачилик корхонаси ҳар куни ўнлаб тонна пахта толасидан танда тайёрлайдиган 336762 мингта «механик йигирувчи»га эга. Йигирув машиналарини ярим фабрикатлар билан етарли миқдорда таъминлаш учун комбинатда тайёрлайдиган бўлимларнинг қуввати оширилмоқда.

(ЎзТАГ).

Шифокорларимиз

ОТАШ ҚАЛБ

Иш куни тугаш олдида. Киров районидаги 12-бирлашган поликлиникада она ва болалар навбат кутиб ўтиришарди.

— Ҳаммани қабул қилиб улгурмаса керак,— деди бир аёл ташвишланиб.

— Бу шундай аёлки ҳаммани қабул қилмасдан кетиб қолмайди,— деди ишонч билан унинг ёнидагиси.

— Мунира Саъдуллаевна ажойиб врач одамнинг ҳолатини тушунади,— дейишди яна бошқалар.

Ичкарида эса, врач ҳар сафаргидек кичик беморни шошилмасдан кўздан кечирар, дамба-дам онасига саволлар бериб, бундан кейин нималарга аҳамият бериши кераклигини тушунтирар эди. Врач кабинетидан чиққанларнинг чеҳралари ёришгани ўтирганлар дилига равшанлик солар эди.

Саъдуллаева навбатдагиларнинг ҳаммасини қабул қилиб бўлгач, коридорни яна бир кўздан кечирди. Шундан сўнггина уйига кетишга отлана бошлади. Бундай қараса, бугун у жуда кўп иш қилиб юборибди. Эрталаб район ижроия комитетида бўлди, сўнгра поликлиникада. Баъзилари қизиқсиниб, айримлари чўчиб қараб турган кичкинтойларнинг кўзлари хаёлидан ўтди. Кичкинтойларнинг ўз дунёси, ўз тушунчаси бор. Аввало уларнинг дилига йўл топиб, ишончларини қозониб олиш керак. Бир хилларини эркалаб, бир хилларига яхши гапириб, рағбатлантириб, баъзи бирларининг диққатини бошқа нарсаларга жалб қилиб, ниҳоятда мулойим гапиришга тўғри келади. Шундагина бола сизга қаери оғриганини гапириб бериши мумкин.

Мунира Саъдуллаевна хаёлга чўмиб, уйига отланаётганида, кабинетни биров тақкилатиб қолди.

— Қизимнинг иситмаси баланд, жон доктор, йўқ деманг. биламан, чарчагандирсиз лекин...

Аёл куйиниб, жовдираб, докторнинг нима дейишини интизорлик билан кутар эди.

— Тинчланинг,— уни ўнғайсизликдан чиқарди доктор,— болангизни албатта бориб кўрамиз.

Ўн бир йил муқаддам уятчан қиз поликлиника остонасига юрагини ҳовучлаб, қўрқа-писа қадам қўйган эди. Тажрибасиз ёш врачнинг қийинчиликларга учраб, йиғламоқдан бери бўлган кунлари ҳам оз эмас эди. Лекин у ўз ишидан совумади, аксинча кундан-кунга кўпроқ муҳаббат қўйиб борди. Врач унинг йўлига кўз тутиб, термулиб турган одамларни, боласи тузалиб кетгандан сўнг миннатдор тикилган ота-онанинг меҳрини борган сари кўпроқ сезар эди. Бу нарса унинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшиб, қишли-қировли кун демай, жазирама демай уйма-уй юриб, кичкинтой беморларни эринмасдан кўрар, тузалишса, оиладагилар билан баравар севинар эди. Участкасидаги мингта кичкинтой деярли ҳаммаси галма-галдан унинг қўригидан ўтишган. Шунинг учун ҳам унинг исми ҳар бир хонадонда ҳурмат билан тилга олинади.

«Биттаю-битта фарзандимиз қандай бўлмасин қутқаринг, ёрдам беринг, жон доктор», деб илтижо қилиб турган Галина Сергеевна Осташковага ўхшаш аёллар болалари соғайиб кетгандан сўнг, қандай қилиб врачдан миннатдор бўлишмасин. Мунира Саъдуллаева лозим бўлса беморнинг тепасида тонг оттиради. Инсон ҳаётини қутқариб қолиш учун на вақти ва на бошқа нарса билан ҳисоблашади.

Мунира Саъдуллаева ўз ишини севиб, берилиб ишлагани, одамларга яхши муомалада бўлгани учун борган сари ҳурмат-эътиборга лойиқ бўлиб боряпти. У шу йилдан бошлаб анча кенгайтирилган бирлашган поликлиниканинг бош врачидир.

С. МУСАХЎЖАЕВ.

ШАҲРИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Грек санъаткорлари Тошкентда

Микис Теодоракис бошчилигидаги грек халқ музика ансамбли Совет Иттифоқи бўйлаб гастролларини бошлади. Бугун бу талантли коллектив Тошкент шаҳрига етиб келди.

Талантли грек композитори Микис Теодоракис шаҳримиз санъат шинавандаларини ўзи ижод этган оратория ҳамда қўшиқлари билан хурсанд этади. Унинг бу асарларида халқ куйлари ёрқин акс эттирилган. Унда грек халқининг ҳаёти, умид-орзуси, нурли ҳаёт учун интилиши ўз ифодасини топган.

Микис Теодоракиснинг асарлари фақат Грецияда эмас, кўпгина чет мамлакат халқлари ўртасида ҳам машҳурдир. Композиторнинг бутун фаолияти музика асарлари яратиш билангина чекланган эмас. Курашчи бўлган бу одам халқ миллий курашларида ҳам фаол иштирок этган. Бу иши учун у қамалиб, грек ўлим оролига юборилган эди. Греция немис-фашистлари асоратидан озод бўлгандан кейингина, у ўз ватанига қайтиб келди.

Грек реакцияси Микис Теодоракисни курашчи бўлгани учунгина эмас санъаткорлиги учун ҳам йўқ қилиб юборишга бир неча бор уриниб кўрди. Аммо халқ уни ҳалокатлардан асраб келди, уни ЭДА партиясидан парламентга депутат қилиб сайлади. Ламбракис номидаги ЭДА грек ёшлари ташкилоти аъзолари эса бу ташкилотга уни раис қилиб сайлашди.

Композитор Микис Теодоракис бошчилигидаги ансамбль 14-19 октябрь кунлари Тошкент санъат ишқибозларига ўз талантини, маҳоратини намойиш қилади. Томошабинлар тинчлик учун толмас курашчи Теодоракиснинг асарларини, зўр ҳаяжон билан қарши оладилар.

А. СИДОРОВ.

СУРАТДА: Микис Теодоракис.

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

ОТАХОН

Ҳар касбнинг ўз гашти бор. Дарвоқе, касбига меҳр қўйган, уни қадрлаган киши муродига етмай қолмайди. Салкам олтмиш баҳор гаштини сурган Исматулла ота ҳам ана шундай кишилардан. У бутун умрини, кўп йиллик қайноқ фаолиятини халқ хизматига сарфлаган, одамларни деб вақт билан ҳисоблашмай, қанчадан-қанча тунларни бедор ўтказган оташқалб отахонларимиздан бири.

...Ҳали тонг отганича йўқ. Уфқ тўри энди бўзариб келади. Бу маҳал трамвай, троллейбуслар парклардан қўзғала бошлайди. Шаҳар энди уйғонмоқда. Лекин Тошкент кўчаларида юк ортган машиналар у ёқдан бу ёққа ғизиллайди. Шулар орасида сиз Исматулла ота Муродовни ҳам тез-тез учратиб турасиз. Ҳа, ҳамма ширин уйқуда ётган бир вақтда у нон маҳсулотлари ташийдиган юк автомашинаси кабинкасида шофёр билан гаплашиб ўтирган бўлади, ёки нонвойхона билан ўзи ишлаётган 50-магазин ўртасидаги йўлда кетаётган бўлади.

Совет савдоси системасида бенуқсон ишлаб келаётган бу отахон ҳақида жуда кўп илиқ ва самимий гапларни эшитасиз.. Булар бежиз эмас. Исматулла ота софдиллиги, хушфеъллиги, одамлар билан муносабати, ҳар қандай кишининг ҳам кўнглидан кела билиши билан ана шу иззат-икромга сазовор бўлмоқда. Исматулла ота ишлаётган магазиндаги сотувчилар бир-бирлари билан дўстлашиб, иноқлашиб кетишган. Хазиналари ҳам бир. Магазинда бирор тийин кам қолганини ёки зиёд чиққанини эшитмайсиз. Бир-бирига ишонч, ҳурмат, эҳтиром зўр бўлганидан кейин ана шундай бенуқсон ишлашади-да!

Мана, етти йилдирки, Исматулла ота 50-магазинда ҳормай-толмай ишлаб келяпти. «Ташхлеботорг» маъмурияти уни бир неча бор қимматбаҳо буюмлар билан мукофотлаган. Коллектив уни иззат-ҳурмат қилади. Арзийди. Халққа хизмат қилиш учун куч-ғайратини аямаётган ана шундай оддий одамларнинг, тиниб-тинчимас савдо ходимларининг қўли дард кўрмасин, умри узоқ бўлсин, дейди халқимиз.

С. ҚОДИРОВ.

ЕВРОПАДА ЭНГ ЙИРИК

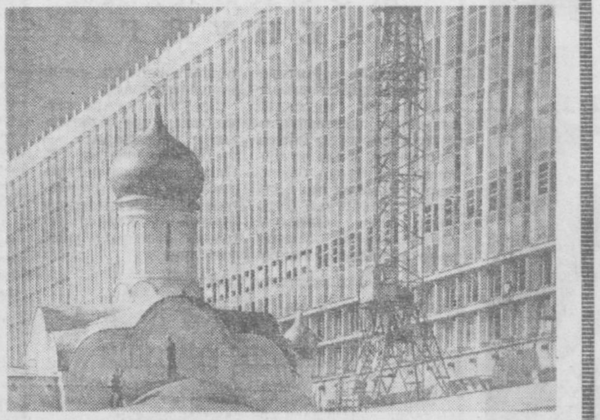

Лифт аста ёпилиб бир дақиқада сизни 10-қаватга олиб чиқади. Навбатчи меҳмонларни очиқ чеҳра билан кутиб олиб хона калитини топширади. Хона эшигини очиши билан сиз микроиқлимга кириб қоласиз. Ҳар бир номерда кондициалаштирилган ҳаво, қулай мебель, нур, холодильник, телевизор бор. Овқатланишни истасангиз ошхона билан бирлаштирилган махсус лифт истаган қаватга таомингизни келтириб беради.

Биз сизга Москвада қад кўтараётган 12 қаватли «Россия» меҳмонхонаси тўғрисида қисқагина гапириб бердик.

Меҳмонхона СССР ва Европадаги энг йирик отель ҳисобланади. Унинг деразасидан Москва Кремли кўринади. Бир вақтнинг ўзида 6000 меҳмон жойлашиши мумкин. Меҳмонхонанинг 3182 номери, беш ресторан зали, 1500 кишилик кафе, 6000 номерли АТС, 300 ўринли икки залли кинотеатр ва концерт зали бор.

СУРАТДА: (юқорида) Қадимги ёдгорликлар ҳозирги замон архитектурасига мос тушди.

Чапда: Меҳмонхонанинг 10-қавати деразасидан кўриниши.

П. НОСОВ ва П. ПОРТЕР фотолари (ТАСС)

ЧЕВАР ТЕРИМЧИ

Мана бепоён пахтазор. Теримчи студент-ёшлар терган «оқ олтин»ларини орқалаб, пайкаллардан юриб, ҳирмонга келишяпти.

Катта хирмон, Табелчи Мамарайим оға ҳашарчи теримчиларнинг терган дурдоналарини пешмапеш қабул қилиб, тортиб оляпти. Ниҳоят навбат қорачадан келган қизга келди. Пахта тўла қанорини икки азамат йигит кўтариб, тарозига қўйишди. Тароз кўрсатгичи ҳаракатга келганда табелчи М. Болтабоевнинг: — Салимахон Ҳақназарова, сизникн 65 кило. Ҳаммаси 215 кило бўлибди, — деган одатдаги сўзи эшитилди.

Салима Ҳақназарова Тошкент Давлат медицина институти стоматология факультетининг 4-курс студенти. Бу абжир студент қиз шу кунларда Сирдарё областидаги Герман Титов номли 6-совхознинг 4-бўлимида пахта теряпти. У ҳар куни тонг отмасдан пахтазорга чиқади. Вақтдан унумли фойдаланмоқда. Илғор студент қизнинг терган пахтаси 3 минг килограммдан ошиб кетди.

О. САЙДАМИНОВ.

Филлар ва қирол дарахти

Жаҳон ойнаси

Бизни Бирмадаги Шан давлатининг ўрмонларидан бирини бориб кўришга таклиф қилдилар. «У ерда дарахт кесишни кўрасизлар тик қандай олинишини, филлар қандай ишлашини кўрасизлар» — деди ўрмон департаментининг ходими У Чжо Эй.

Тик — қирол дарахти. Дарахтнинг бу номи қадимдан қолган. Илгари тик дарахтини қирол рухсатисиз кесиш тақиқлаб қўйилган эди. Тик пишиқлиги жиҳатидан эмандан қолишмайди, намдан сира қўрқмайди, тикдан ясалган мебелларга ҳеч қандай қурт-қумирсқа зарар етказолмайди. Илгари кемасозликда тик ёғочининг ўрнини босадиган нарса йўқ эди, пластик массалар ва синтетик материаллар кенг қўлланилаётганига қарамай, ҳозир ҳам тик ёғочига талаб катта.

Сернам тропик мамлакатларида қурилишда ва мебелсозликда ишлатиладиган ягона ёғоч тик ёғочидир.

Дарёнинг ўзани бўйлаб ўтган йўлдан кетмоқдамиз. Энг жазирама пайт. Дарёда сув деярли қуриб қолган. Йўлда аҳён-аҳёнда тик дарахтининг улкан, кулранг ғўлалари учраб туради. Уларни филлар ёрдамида олиб келишган. Мана, қоя орқасида қишлоқ кўринди: буталар, чангаллар орасида бетартиб қурилган ўнларча қамиш уй кўзга ташланди. Дарё ўзанидаги чуқуррoқ жойда тўртта фил чўмилмоқда.

Йўлда биз мошранг кўйлак кийган қарияни учратдик. У филбонларнинг бригадири, кўринган қишлоқ эса филбонлар лагери экан.

Биз ундан филлар ҳақида гапириб беришни сўрадик.

— Мана бу фил болалари,— деди у сув ичидан боши чиқиб турган филчаларни кўрсатиб,— ҳали иш бошлашига анча бор, улар энди тўрт ёшга кирган; ўн саккиз ёшли филларгина ишлатилади. Бу фил болаларини ушлаганимизга энди уч ой бўлди-ю, аммо улар ҳозироқ баъзи нарсаларни бажара олади.

Биз қариянинг гапларига ишонмай, қайта сўрадик. Ростдан ҳам ёввойи филни қўлга ўргатиш ва уни баъзи буйруқларни бажаришга ўргатиш учун уч-тўрт ой кифоя қиларкан. Лекин уларни дарров ишлатиб бўлмайди. Филни меҳнатга аста-секин, икки йил давомида ўргатадилар. Фил дарров оғир ишга солинса, бизга айтишларича «юрак касали билан» ўлар экан.

Меҳмондўст қария бизга лагерни, оқизиш учун тайёрлаб қўйилган тик ёғочларини кўрсатди.

— Кўряпсизми, дарахтнинг таги кесиб қўйилган, демак уни ағдаришга тайёрлаб қўйишган. Одатда тик дарахтини остидан кесиб қўйишади, шу ҳолда уч йил туради, қурийди. Бўлмаса, оқизиш вақтида сувга чўкиб кетади.

«Тик ўсадиган район (бу район етмиш квадрат километрдир) ўттиз участкага бўлинган, — деди бизга лагер яқинида яшовчи ўрмон қоровули. Ҳар бир участкага ўттиз йилда бир марта навбат келади, ўшанда участкани айланиб чиқамиз, кесиладиган дарахтларга белги қўямиз, белги қўйганда ҳам энг яхшиларини танлаймиз, бундай дарахт ҳар гектар ерда икки-учта бўлади».

Биз ўрмон қоровулининг таклифини қабул қилиб, кенг супа устида чойхўрлик қилдик, шан одатига кўра бизни туз солинган кўк чой билан меҳмон қилишди. Суҳбатимиз эса тез-тез тик дарахтига тақалар эди.

Мамлакат бойлигининг манбаи бўлган тик бир вақтлар Бирма учун катта бахтсизлик манбаи бўлган. Бирмалик муаллифларнинг айтишларига қараганда, инглиз мустамлакачилари тик учунгина Бирмага бостириб келганлар. 1826 йилдаги биринчи инглиз-бирма урушидан сўнг Тенассеримдаги катта тикзорлар инглизлар қўлига ўтиб кетди. 26 йил ичида бу дарахтлар бутунлай кесиб юборилди. Орада иккинчи инглиз-бирма уруши бошланди ва Пегу районидаги катта тикзорлар ҳам инглизлар қўлига ўтди. Ҳозир Пегудан шимол томонга қараб юрсангиз, йўлнинг ҳар икки томони ялангоч-яйдоқ бўлиб қолган.

1885 йилда Бирмани аннексия қилиш билан тугаган урушга ҳам тик сабаб бўлган. Бирма «Британия империяси тожидаги яна бир қимматбаҳо тош»га айлангандан кейин, инглиз компанияларининг тик дарахтини кесишларига монелик кўрсатадиган одам қолмади. Инглизлар иккинчи жаҳон уруши арафасида Бирмада тик ёғоч олиб кетишни рекорд рақамга — йилига 450 минг тоннага етказадилар.

— Бирманинг ўрмон бойликлари жуда каттадир,— деди ўрмон қоровули, мамлакат территориясининг ярмидан кўпи ўрмон билан қопланган. Лекин дарахт кўп деб, илгаригидек дарахтларни қийратиб юбора олмаймиз. Ахир тик дарахти ўсиб, яроқли бўлиши учун юз йил ва ундан ҳам кўпроқ вақт керак. Шу сабабли бу ерда, тоғда иш унуми паст бўлса ҳам, тикни танлаб кесамиз. Бундай ишда эса филларнинг ўрнини ҳеч нарса босолмайди — фил ўтган жойлардан трактор юролмайди.

Муссон шамоли билан бу ерга ёғингарчилик олиб келгач, ҳозир қуриб қолган ўзанда сув ҳайқириб оқади. Ана ўшанда тайёрлаб йўл четига чиқариб қўйилган ёғочлар филлар ёрдамида дарёга ташланади. Қимматбаҳо ёғоч жаҳон бозорига йўлини ана шу тариқа бошлайди.

В. ВАСИЛЕВ.
ТАСС мухбири.
Рангун.

Фактлар фош қилмоқда

Маълумки, Германия Федератив Республикаси Вьетнамдаги агрессиясида Қўшма Штатларни қўллаб-қувватламоқда. Шунга қарамай Бонн ҳукумати ҳатто Ғарбий Германия солдатлари вьетнам халқига қарши урушда қатнашаётганлиги тўғрисидаги лукмаларни ҳам зўр бериб рад этмоқда. Аммо фактлар буни фош қилмоқда. Швецияда чиқадиган хафталик «Нюдаг»да босилган қуйидаги. Суратларга назар ташланг. Суратда 27 ёшли немис, Мангейм шаҳрида яшовчи Франц Герхард Предигер тўғрисида ҳикоя қилинади.

1964 йили Франц уйланди, биринчи суратда унинг қайлиғи Траудель билан қувончли тўй куни тасвирланган. Орадан унча кўп ўтмай Предигер АҚШнинг Вьетнамда урушаётган чет эл легионига ёзилмоқчи бўлди. Унга яхши ойлик, мукофот ҳамда ғалаба билан ўз уйига қайтажагини ваъда қилишди. Мана у америка ҳарбий формасини кийган бир группа солдатлар билан турибди.

Кўнгилли жангчи тезда урушиб бўлди: Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг ўқи унга етиб келди. «Қаҳрамонлик» ўрнига Мангеймга қўрғошиндан қилинган товут келтирилди. 1966 йилнинг 15 июлида шаҳар қабрстонида Франц Герхард Предигерни дафн қилиш маросими ўтказилди. Уни сўнгги йўлга қариндош уруғлари билан полициянинг кучли наряди кузатиб қўйди.

ТАСС фотохроникаси.

СИНЧЛИ ИМОРАТ ҚУРУВЧИЛАР УЧУН

26 апрель куни бўлиб ўтган қаттиқ ер қимирлаш иморатлар учун синов бўлди. Синов натижалари шуни кўрсатдики, ҳисоб бўйича қурилган темирбетон «қобирғали» замонавий иморатлар қаттиқ ер силкинишига бардош бера олар экан.

Темирбетон қилиш имкониятига эга бўлмаган, хусусий ҳолда қурилган иморатлар ер силкинганда ёрилиб, қаттиқ зарар кўрди. Айниқса, деворлари хом ғиштдан, арматура қўйилмай терилган пишган ғиштдан ва пахсадан ишланган иморатлар бунга мисол бўла олади.

Хусусий уй қурувчилар қабул этган девор конструкциялари ичида «синчлик» номи билан аталувчи каркас иморатлар ер қимирлаш вақтида ўзига қўйилган талабни оқлади. 8 баллдан ошиқ бўлган сейсмик районларда яшовчилар қураётган бинолар учун синчлик иморат варианти тавсия этилади.

Синчлик иморатни қуриш анча мураккаб. Агар синчлик иморат қоида бўйича қурилмаса, қуйилган талабни оқламаслиги, яъни ер силкинишга бардош бермаслиги мумкин. Иморат пишиқ бўлиши учун унинг пойдевори тоб ташламаслиги керак. Синчлар ўрнатилаётган вақтда қурилиш кетма-кетлигига алоҳида аҳамият бериш керак. Уланган жойлар пишиқ ишланиб устидан темир пайванд қоқиш керак. Ҳамда иморатнинг ҳар бир қисми учун танланган ёғоч, шу ёғоч қабул этувчи куч таъсирига жавоб бериши керак.

ПОЙДЕВОР

Тошкентнинг кўпчилик ери соғ тупроқдир. Соғ тупроқ қуруқ ҳолида кўп юк кўтариш қобилиятига эга бўлса ҳам, нам тегиши билан тез чўкади. Шунинг учун соғ тупроқ устига қурилаётган (подвалсиз) хусусий уйлар пойдевори остини котлован қилиб кавланади, сўнг сув қуйилади. Сувга тўлиб турган котлован тагидан диаметри 2—3 сантиметр бўлган, 1,5—2 метр узунликдаги учли арматура билан тешиклар очилади. Очилган тешикчалардан кирган сув соғ тупроқнинг чўкишини тезлаштиради. Бу процесс ҳар куни бир мартадан қайтарилиб, уч кунгача давом этса, бир қаватли синчлик иморатлар учун қўйилган талабни қондира олиши мумкин. Котлован қуригач, котлован таги шиббаланади. Кейин пойдевор қўйиш бошланади.

Пойдевор остини бетондан ёки мураккаб қоришма билан ишланган ғиштдан қўйиш мумкин. Синчлар ўрнатилаётган вақтда кетма-кетлик қуйидагича бажарилиши керак:

Пойдевор устидан 1 қатор руберонд ёки толь ёзилади. Кейин тагсинч ўрнатилади.

ТАГСИНЧ

Тагсинч уланган жойларга темир пайванд қоқилади. Тагсинчга устунлар ўрнатиш учун ўрнатгич тешиклари очилади. Бу тешикларга кўндаланг девор сарровлари қўйиш учун устунлар ўрнатилади Кўндаланг девор сарровлари ўрнатилгач, унинг устидан бўйлама девор сарровлари ўрнатилади. Шунда бўйлама девор сарровларининг уланган жойи кўндаланг девор сарровларининг устига келиб тушиши шарт. Акс ҳолда иморат пишиқ бўлмай қолиши мумкин. Бу эса, иморатнинг бузилишига олиб келади.

Бўйлама девор сарровлари битгач, тўсинлар қўйилади. Тўсинлар устидан икки қатор кўндаланг тахта қоқилади. Бу стропилалар оёқларини қўйиш учун ўрнатиладиган мауэрлатга таянч бўлиб хизмат қилади.

Синчлик иморат конструкциясининг ҳар бир қисми ўзига хос айрим ном билан аталади булар қуйидагича: тагсинч — пойдевор устига ётқизиладиган ёғоч бўлиб, иморатдан тушаётган (тик ва қиялама кучларни йиғиб, пойдеворга беради. Шунинг учун, тагсинчга толалари мураккаб жойлашган, сувга чидамли ёғочлар ишлатилади. (Терак, тилоғоч ва бошқалар).

АСОСИЙ УСТУНЛАР

Бу кўндаланг ва бўйлама сарровлар уланган жойга қўйилган бўлиб, унинг мослаштирилган юқори учи аввалдан тайёрланган сарровлар тешикларидан ўтиб туриши керак. Булар бирлаштирувчи устунлар ҳисобланади.

Ёрдамчи устунлар — асосий устунларнинг икки ёнига ёрдамчи устунлар тик қўйилган бўлиб, бир томондагиси кўндаланг сарровга ва иккинчи томондагиси бўйлама сарровга ўрнатилади. Бу устунлар юқоридан бурчакка берилган вертикал кучни қабул этади.

Ховонлар — ёрдамчи устунлар ёнига ховонлар қия ҳолда қўйиладиган таянч ёғоч бўлиб, асосан сейсмика кучининг горизонтал таъсирини қабул қилади. Бошқа вақтда қаттиқ шамол ва бўрон кучини ҳам қабул қилади. Ховонлар юқоридан сарровга ва пастдан тагсинчга ўрнатилади.

САРРОВ

Сарровлар синчлик иморатнинг тик ва қия ўрнатиладиган ҳамма қисмларини юқоридан бирлаштирувчи ёғоч бўлиб, ўзига мураккаб кучлар йиғиндисини қабул этади. Ўрнатилишда ҳар доим кўндаланг девор сарровн олдин ўрнатилиб, унинг устидан бўйлама девор сарровн ўрнатилади.

Бозилар эса асосан синчлик иморатларда ички сарровга тик ўрнатилган бўлиб, тўсин орқали берилган тик кучларни қабул этади.

СИНЧЛАР

Сарров ва тагсинчга ҳар хил қияликда ўрнатилган бўлиб, асосан иморат қурилишида ишлатиладиган гувалаларни ушлаб туришда хизмат қилиш билан бирга, юқоридан берилган кучларни ҳам қабул этади.

Юқоридаги номлари қайд қилинган синчлик иморат қисмлари учун ёғочлар, улар қабул этган кучлар характерига қараб танланади.

Устун (асосий ва ёрдамчи), ховон, бози ва синчлар асосан тик кучларни қабул этади. Шунинг учун буларга толалари тик жойлашган думалоқ ёки тўрт бурчак кесимли ёғочлар ишлатилиши мақсадга мувофиқдир.

Тагсинч ва сарровлар учун эса толалари мураккаб жойлашган думалоқ ёки тўрт бурчак кесимли тахта ёғочлар ишлатилиши керак.

Синчлик иморат қурилишида қуйидагиларни эсдан чиқармаслик тавсия этилади.

Асосий устунларнинг мослаштирилган юқори учи кўндаланг ва бўйлама кетган сарровлардан ўтиб, юқорига камида 5 сантиметр чиқиб туриши керак. Бу нарса сейсмик куч таъсиридан кўтарилган бўйлама сарровнинг яна қайта ўз ўрнига тушишини таъминлайди.

Ёрдамчи устунлар асосий устунлардан 8—10 сантиметр фарқи билан ўрнатилиши керак.

Ховон учун очилган сарровдаги тешик қия чопилган бўлиб, ёрдамчи устун учун очилган тешикдан 10—12 сантиметр фарқ қилиб туриши керак.

Устун ва ховонлар тепасидаги мосламалар сарровдаги очилган тешикларга мос ҳолда туриши керак.

Очилган тешиклар эни 5х5 см, 5х4 см, 6х4 см бўлиб, чуқурлиги 6 сантиметрдан кам бўлмаслиги керак. Синчлар тепасидаги мосламалар учи тешиклар тагига 0,5—1 см етмай туриши керак. Устунлар ва ховонлар учи эса тешиклар тагига тегиб туриши керак.

Юқорида айтилган фикрларни синчлик иморат қураётган кам тажрибали қурилиш усталарига маслаҳат сифатида тавсия этилади ёки синчлик иморат қурдираётган кишилар ўз усталаридан юқоридаги маслаҳатларни тўла бажарилишини талаб этишлари тавсия қилинади.

И. БОЗОРБОЕВ,
Қурувчи инженер, Тошкент политехника институтининг аспиранти.

Қишлоқ — шаҳарга

НОЗ-НЕЪМАТ СОҲИБКОРЛАРИ

Сиз суратда кўриб турган нуроний отахон шарватга тўлиб, етилиб пишган бўлиқ узум ҳосилини йиғаётир. Оржоникидзе районида бу йил узум мўл.

Шу райондаги Фрунзе номли колхоз ҳам мева етиштириш топшириғини анча орттириб адо этди. Сиз ўртадаги суратда Уйсинбой Кенишбоев бошлиқ бригадада олма теримини кўриб турибсиз.

Бу тарвузлар райондаги «Маданият» колхозининг Хожиакбар Абдусатторов бошлиқ иккинчи звено ерларида етишган. Звено аъзолари ҳозиргача 170 тоннадан ортиқ тарвуз топширишди.

Н. Абдурасулев фотолари.

Аҳди борнинг бахти бор

Таомнинг мазаси сабзавот билан. Чиндан ҳам хонадонларимизда, ошхоналаримизда бирор таом йўққи, унга сабзавот маҳсулотларидан қўшилмаган бўлсин. Шунинг учун ҳам аҳолининг сабзавот маҳсулотларига бўлган талаб ва эҳтиёжлари йил сайин ўсиб бормоқда. Буни ҳисобга олаётган хўжалигимиз сабзавоткорлари эрта кўкламдан бери енг шимариб фидокорона меҳнат қилиб келишяпти. Улар янги Тошкент бунёдкорлари ва шаҳарлик азиз биродарларимиз учун 1150 тонна сабзавот маҳсулоти етиштириб беришга қарор қилиб, ер бағрига экилган турли уруғларни кўз қорачиғидек авайлаб парвариш қилишди. Экин сув деса — сув, ўғит деса — ўғит беришди. Ҳашаротларга қарши самарали кураш олиб боришди. Экин қатор ораларини ишлашда механизациядан кенг фойдаланишди. Ёшу-кекса сабзавоткорларимизнинг фидокорлик билан амалга оширган меҳнат тадбирлари яхши натижалар берди. Экинларимиз серҳосил бўлиб етилди.

Улкан марралар сари интилиб, шунга яраша меҳнат қилсангиз, юзингиз эл олдида ёруғ бўлмай қолмас экан. Биз ҳам кун сайин аҳолини мўл сабзавот билан таъминлашга аҳд қилган эдик. Мана, аҳдимизни ҳам шараф билан ўринлашга муяссар бўлдик. Янги Тошкент шаҳрини бунёд этувчилар ҳамда зилзиладан зарар кўрган шаҳарликлар дастурхонига 1160 тонна сабзавот маҳсулотлари етиштириб бериб, беш йилликнинг биринчи йили учун белгиланган планимизни муддатидан илгари ошириб адо этишга эришдик.

Хўш, бу улкан хирмонни бунёд этишда қайси бригада, қайси звено аъзолари муносиб ҳисса қўшдилар? Бу борада бир бригада ёки звено муваффақиятини айтиб ўтиш билан чегараланиб бўлмайди. Чунки, ҳар бир звенодан тортиб, бригадагача, қисқаси ёшу-кекса барча сабзавоткорларимиз баракали меҳнат қилишди. Олтмиш ёшлардан ошиб қолган Етмишвой Алексеев бошлиқ звено, айниқса помидордан юқори хирмон кўтарди. Ўтган йили ҳам ишлаб чиқариш планини ошириб адо этган отахон бошлиқ звено бу йил ҳам ҳосилдорликни 25 тоннаданга етказиш учун фидокорлик кўрсатяпти.

Собир Турсунбоев бошлиқ звено азаматлари эса пиёз ва карамдан юксак хирмон кўтаришга эришдилар. 2 гектар ерга карам экиб, унинг парваришини ўрнига қўйган звенонинг ўтюрак аъзолари аҳолига 50 тонна сифатли карам ҳосили тортиқ қилишди. Шунингдек, гектар ҳисобига 20 тоннадан пиёз армуғон этишди.

Мўл ва арзон сабзавот маҳсулоти ҳадя этиб, аҳоли кўнглини чоғ этишда ёш коммунист Шариф Валиев бошлиқ бригада аъзоларининг ҳам меҳнат натижалари чакки бўлмади. Бодринг, помидор, карам, пиёз ва полиз ҳамда бошқа экин турларидан катта хирмон кўтарган бригада азаматлари ҳозирги кунда ҳам ҳосил йиғим-теримини қизғин давом эттиришмоқда.

Халқимизда ҳикматли нақл бор: аҳди борнинг — бахти бор. Дарҳақиқат, мўл ва арзон маҳсулот етиштиришга қатъий аҳд қилиб, шунга яраша фидокорона меҳнат қилсангиз юзингиз эл-юрт олдида ёруғ бўлар экан. Биз ҳам қатъий аҳд билан меҳнат қилдик. Натижа чакки эмас. Ҳаммамизнинг юзимизда кулги, дилимизда шодлик учқунлари барқ урмоқда.

Шуни ҳам алоҳида эслатиб ўтиш лозимки, хўжалигимизнинг лафзи ҳалол сабзавоткорлари планни тўлдириш билан чегараланиб қолиш ниятида эмаслар. Улар бор имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, аҳоли дастурхонига яна 300 тонна сифатли сабзавот ҳосиллари етказиб беришга қарор қилдилар. Колхозчиларимиз учун айтилган сўз—отилган ўқ! Улар ўз ваъдалари устидан чиқадилар.

Ҳошим ЭЛБЎСИНОВ,
Оржоникидзе районидаги «Октябрь» колхозининг раиси.

Оржоникидзеликлар тортиғи

Эл дастурхонини ноз-неъматлар билан тўкин қилиб ясатиш кимга насиб бўлар экан, бу жуда яхши гап. Шу шарафли ишнинг уддасидан чиққанлар доимо партия ва ҳукуматимизнинг ҳурматига, олқишига сазовор.

Оржоникидзе райони ҳам республика ноз-неъматлар макони бўлган районлардан. Бу ерда нима йўқ деган саволни беришнинг ўзи ҳам жуда қийин. Чунки ҳамма нарса муҳайё, мавжуд. Бўстонлиқдаги писта, бодом, ёнғоқ, асалгача, Қибрай, Байтқўрғоннинг олма, узум, олволисигача, ҳамма нарса бор.

Сархил сабзавот, картошка дейсизми, ширин-шакар қовун-тарвуз дейсизми ҳаммаси шу районда. Шунинг учун ҳам ҳар йили районимиз меҳнаткашлари давлат планинигина эмас, ҳатто социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан адо этмоқдалар.

Районнинг пахтачилик, сабзавотчилик, чорвачилик, маҳсулотлари сотиш бўйича давлат планлари бир неча йиллар давомида узлуксиз бажарилиб келмоқда. Айниқса, беш йилликнинг бошланиши 1966 йилда район меҳнаткашлари олдига қўйилган вазифаларнинг улканлигига масъулият сезиб қараган районимиз азаматлари деярлик ўз ишларини қойиллатиб қўйдилар.

Давлатга 15 сентябрдаёқ 3 минг тоннага яқин мева сотиб, план ошириб бажарилди. Ҳозир ҳам мажбуриятгина эмас, оширилган мажбурият ҳисобига мева топширилмоқда. Бу йил далачиликда, чорвачиликда социалистик мусобақанинг қизитиб юборилиши, далада меҳнат қилувчиларга қулай маданий-маиший, дам олиш шароитлари яратиб берилиши натижасида баракали хирмон яратилди.

27 сентябрь куни районда яна катта ғалабанинг тантанаси қадоқ қўлли меҳнаткаш юзини ёруғ қилди. Пландаги 45995 тонна ўрнига давлатга 46152 тонна сабзавот сотилиб, яна 5 минг тонна маҳсулот сотиш мажбурияти олинди.

Районимиз меҳнаткашлари беш йилликнинг биринчи йилида 15 минг тонна «оқ олтин», 63 минг тонна сабзавот, 21 минг тонна картошка, шунингдек мажбуриятдаги чорва маҳсулотларни етказишга аҳд қилган эканлар, бу аҳду паймоннинг устидан чиқилай деб қолди.

Ўзкомпартия Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Шаҳарларнинг аҳолисига кўпроқ сабзавот ва картошка етказиб берайлик» деган қарори Оржоникидзе район меҳнаткашлари зиммасига катта масъулият юклайди.

Ана шу вазифани амалга оширишда республика партия ва ҳукуматимизнинг бевосита ёрдамида бир қатор кўзга кўринарли ишлар амалга оширилмоқда. Беш йиллик даврида районимизда сабзавот маҳсулотлари етказиш узлуксиз кўпайиб боради. 1970 йилга бориб район 79 минг тонна сабзавот, 24400 тонна картошка, 13200 тонна полиз маҳсулотлари етказиб беради.

Районимизнинг деҳқончиликда, чорвачиликда, боғдорчиликда ҳали фойдаланиши керак бўлган ички резервлари кўп. Элимиз дастурхонининг турли-туман ноз-неъматлар билан тўлиб-тошишига борган сари комил ишонч билан ҳаракат қилинаверади. Оржоникидзеликларнинг аҳдлари ана шундай.

Р. УБАЙДУЛЛАЕВ,
«Коммунизм тонги» район газетасининг редактори.

ШАҲАРЛИКЛАРГА

Совхозимиз меҳнаткашлари асосан мевачилик билан шуғулланадилар. Мавжуд 220 гектар ердаги олма, олхўри, олчадан иложи борича мўл-кўл ҳосил олиб, давлатга топшириш мақсадида эрта баҳордан буён баракали меҳнат қилиб келмоқда.

Бу йил об-ҳаво ноқулай келди. Токлар сўрига тортилиб, хомтоқ қилингандан сўнг энди гулга кириши биланоқ қаттиқ совуқ бўлиб, ток навдаларини қорайтириб, ҳосилини тўкиб юборди. Табиатнинг бу нотантилигидан совхозимиз ишчилари тушкунликка тушмадилар. Аксинча табиат стихиясига қарши шиддатли кураш олиб бордилар.

Дарҳол токларнинг таги 40 сантиметр чуқурликда юмшатилиб, органик, минерал ўғитлар аралашмасини 131 гектар ердаги токзорга сув билан таралди. Натижаси қувончли бўлди. Янгидан ёш бўғин кўкара бошлади. Дарҳол 3-4 бўғин бўлгандан сўнг бу навдаларнинг учи чилпиб ташланди. Меҳнатимиз якунини кўриб совхозимиз ишчилари давлатга 600 тонна узум топшириш мажбуриятини олдилар.

Пешана тери эвазига бунёд этилган ширин-шакар мевалар билан шаҳарликлар дастурхонини безаш иштиёқи барча ишчиларимизнинг асосий мақсади бўлди.

Совхозимиз ишчилари планда кўрсатилган 600 тонна ўрнига давлатга 1005 тонна сараланган узум ҳосили етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Шу кунга қадар бу рақам 900 тоннадан ошиб кетди. Ҳар куни шаҳарликлар учун 6-7 тонна юқори сортли узум жўнатилмоқда.

Бундан ташқари, совхозимиз ишчилари шу кунга қадар олмадан 12, олхўридан 21, олчадан 8, шафтолидан 2 тоннасини шаҳарликларга жўнатдилар.

Пойтахтимиз аҳолисини ҳам арзон, ҳам сифатли мева билан таъминлашда совхозимизнинг айниқса Мирсаид Мирсалимов етакчилик қилаётган 5-боғдорчилик бригадаси аъзоларининг меҳнатлари баракали бўлди. Бригада аъзолари давлатга 24 тонна олхўри, 10 тонна олма ҳосили етказиб бердилар. Бригаданинг Билол Ражабов, Ёқуб Бакиров, Исомиддин Рахметов каби ишчилари фидокорона меҳнат қилдилар.

Шунингдек Салоҳиддин Усмонов етакчилик қилаётган 4-боғдорчилик бригада аъзоларининг ҳам меҳнатлари баракали бўлди. Бригада миришкорлари 280 тоннадан ортиқ мева етказиб, давлат планини ошириб адо этишида, Ўроз Отомбоев, Ҳасанбой Алимбоев, Собит Тошев, Раҳима Тўлаганова каби оташқалб ишчиларнинг меҳнатлари яхши самара берди.

Совхозимиз биргина пойтахт шаҳри учун эмас, Иттифоқимизнинг узоқ-узоқ ерларидаги аҳолини ҳам серқуёш республикамизнинг ноз-неъматлари билан баҳрманд қилиб турмоқда. Биргина шу йилнинг ўзида меҳнатсевар совхозимиз ишчилари ўзларининг қалб қўрлари билан йиғиштирган 158 тонна узум, 60 тонна олхўри, 6 тонна олма, 6 тонна шафтоли каби хилма-хил меваларини узоқ шаҳарларга юбордилар.

Аҳмад ОДИЛБЕКОВ,
«Дўрмон» мевачилик совхозининг бош агрономи.

Маҳсулдорликни кўзлаб

«Йирик саноат марказлари ва шаҳарлар атрофидаги чорвачилик билан шуғулланадиган хўжаликлардаги қорамолларнинг маҳсулдорлигини тинмай ошира бориш, чорвачиликни интенсив ривожлантириш асосий вазифалардан биридир».

(КПСС XXIII съезди директивасидан)

КПСС XXIII съезди тарихий қарорларига тўла амал қилиб, фидокорона меҳнат қилаётган «Қизил-Ту» колхозининг моҳир чорвадорлари ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Колхозда кундалик ҳаёт учун зарур ҳисобланган гўшт ва сут етиштириш ва давлатга сотишда ҳар йилгидан ҳам юқори кўрсаткичларга эришилмоқда.

Чунончи, қорамоллар сони ортиб бормоқда. Кейинги икки йил ичида жами қорамоллар 300 бошдан 440 бошга ўсди. Бунинг ҳисобига улардан олинадиган маҳсулот миқдори ҳам анча кўпаймоқда. Жумладан, 110 бош соғин сигир бўлиб, улардан йил охирига қадар давлатга 190 тонна сут топширилиши режалаштирилган эди. Жонкуяр сут соғувчилар ўзларига топширилган вазифаларни сидқидиллик билан адо этишиб, йиллик планни тўққиз ойдаёқ ортиғи билан ўринлашга муваффақ бўлдилар. Қабул пунктларига 192 тонна сифатли сут армуғон этилди.

Бу ўринда соғувчилардан О. Сафарова, Т. Тўлаганова, М. Деҳқонбоева, З. Турсунқулова, С. Ботирқулова сингари пешқадамларнинг меҳнатларига таҳсинлар ўқигингиз келади. Уларнинг ҳар бири боқимларидаги 20-25 бош соғин сигирнинг ҳар биридан ҳозиргача 2200 килограммга етказиб сут соғишди. Бу курсаткич жайдари сигирлардан олинадиган сутнинг энг кўпини ташкил қилади. Йиллик сут сотиш топшириғини муваффақиятли адо этган соғувчилари йил охирига қадар ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сутнинг умумий миқдорини 2600 — 2700 килограммданга етказиш учун жон куйдирмоқдалар. Бунинг учун аввало соғин сигирларга бериладиган озуқа рационининг таркибини яхшилашга, молхоналарнинг озода бўлишига, санитария-гигиена қоидаларига тўла амал қилинишига катта аҳамият беришмоқда. Колхоз зоотехниги П. Тўлебоев эса қорамолларнинг доимо соғлом бўлишини назарда тутиб, турли касалликларга қарши профилактикалар ўтказиб туради.

Гўшт етиштириш бўйича ҳам бир мунча ютуқларга эришилмоқда. Йил давомида давлатга топширилиши лозим бўлган 95 тонна гўштнинг 90 тоннаси совға этилиб, 10 ойлик план муддатидан олдин бажарилди.

«Қизил — Ту»ликлар меҳнаткашлар дастурхонини гўшт, сут билан тўлдириш ҳамда майин жун етиштиришни тобора такомиллаштира бормоқдалар.

Т. ИСЛОМБОЕВА.

Мазаси ўзи билан

Таомнинг тотли бўлиши сабзавот маҳсулотларига боғлиқ. Ҳар бир таомга пиёз керак бўлганидек, помидор ҳам зарур. Айниқса, помидордан қилинган салатни айтмайсизми? Кишининг иштаҳасини очади. Помидор мазалилиги билан бирга, ўз оти билан дори ҳамдир. Ана шундай экан помидордан мўлжалдагидан зиёд ҳосил олиб, шаҳарликларга тортиқ қилиш ҳар бир деҳқоннинг шарафли бурчидир. Фрунзе номли колхоз аъзолари помидордан юқори ҳосил кўтариш учун ёзи билан тер тўкиб меҳнат қилдилар. Натижада колхознинг миришкорлари аҳолининг ўсиб бораётган талабини қоплайдиган миқдорда мўл ҳосил етиштирдилар.

Хўжаликнинг 92 гектар майдонида «Волгоград» навли помидор ҳосили етказилди. Лоладай-лоладай қип-қизил помидор ҳосилларини колхоз аъзолари шу кунларда пешма-пеш териб шаҳарликларга — Тошкент аҳолисига тортиқ қилишяпти. Улар учун топшириқдаги 1418 тонна ўрнига 2192 тонна помидор армуғон этилди.

Аҳолига мўл-кўл помидор етказиб, улар кўнглини шод этишга бел боғлаган хўжаликнинг Айтбек Рустамов, Усибек Тулебеков, Ўрисбой Бўғибоев бошлиқ 2, 3, 4-бригада аъзолари катта хизматлар қилдилар. Бу бригадалар шаҳарликларни мўл-кўл помидор билан таъминлаш учун тиним билмай ишладилар. Ҳар гектар ердан 18 ўрнига 30 тоннага етказиб помидор йиғиштириб олдилар.

Табиий офат — зилзиладан зарар кўрган тошкентликларга мазаси ўзи билан етилган ширин-шакар помидор етказиб бераётган фрунзеликлар шу кунга қадар давлатга сабзавот, полиз, мева сотиш йиллик топшириқларини ҳам бир мунча ортиғи блан адо этдилар.

И. РУСТАМОВ.

Бўлиқ помидор ҳосили Оржоникидзе районидаги Фрунзе номли колхоз аъзоларини хурсанд қилди.

СУРАТДА: Олтинчи звено бошлиғи [ўнгда] Жўспар Қанаев ва бригада бошлиғи Айтбек Рустамовлар шаҳар аҳолисига жўнатилаётган помидорларни кўздан кечиришмоқда.

Н. АБДУРАСУЛЕВ фотоси.

САХОВАТЛИ КИШИЛАР

Дўрмон қишлоғи хусусида гап кетганда, бу қишлоқни районнинг кўрки дейишади. Бу бежиз эмас, албатта.

Қишлоқ аҳолиси ҳозирги вақтда ўзининг шифохона-ю, кундузги, кечки мактаблари, маданият ўчоғи ҳисобланган қўш қават санъат саройи, автопарки, озиқ-овқат, саноат моллари, оёқ кийим магазини-ю ҳаммоми ва бошқа жуда кўплаб қулайликларига эгадир.

Қишлоқда асосан районда машъал хўжалик ҳисобланган «Қизил Ўзбекистон» колхози меҳнаткашлари яшайди. Бу хўжалик шаҳар аҳолисига сабзавот етказиб берувчи йирик комбинатдир.

Меҳнатсевар колхозчилар ҳар йили қишлоқ хўжалигидан оладиган катта даромаднинг бир қисмини ўз жонажон қишлоқларини обод ва кўркам қилишга, жамоат ва турар жой бинолари қуришга ажратмоқдалар. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда Дўрмон қишлоғининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб, тобора шаҳар тусини олиб бормоқда.

Азамат дўрмонликларнинг бу йил деҳқончилик бобида қўлга киритаётган зафарлари ҳам чакки бўлмаётир. Улар шу чоққача шаҳарликларга ва янги Тошкент бунёдкорларига 2800 тонна сабзавот маҳсулотлари, 750 тоннага яқин қовун-тарвуз тортиқ қилдилар.

Колхоз аҳли шаҳримизни аввалгисидан ҳам гўзал ва кўркам қилиб бунёд этишда актив иштирок этаётган, Оқтепа массивида янги турар жой биноларини кўплаб қуриб бераётган москвалик қурувчиларни ўз оталикларига олганлар. Шу мақсадда қурувчилар олдида сабзавот, мева, картошка, полиз маҳсулотлари билан савдо қилувчи дўкон очиб, меҳмон-бинокорларни ҳар хил, янги мевалар билан таъминлаш борасида намунали хизмат қилиб турипти.

Етиштирилаётган мўл-кўл қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари эвазига колхозчилар тобора катта даромад қилмоқдалар. Ана шу даромадни каттагина қисмини эса улар ўз жонажон қишлоқларини янада обод этиш ишлари учун ажратмоқдалар. Колхоз бу йил ободонлаштириш ишига 330 минг сўм ажратган эди. Беш йилликнинг биринчи йилининг то шу кунгача дўрмонликлар 22 оилага янги типдаги уй, ойнаванд озиқ-овқат, оёқ кийим магазини, сартарошхона ва тикувчилик устахоналарига эга бўлдилар.

Яқин йиллар ичида бу ерда колхознинг «Пахтакор» футбол командасининг ўйинлар ўтказиши учун 25 минг кишига мўлжалланган стадион, ўрта мактаб учун уч қаватли бино, ёзги кинотеатр ҳамда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатувчи бир қанча бинолар қад кўтаради. Шунингдек, қишлоқда истиқомат қилаётган оилалар табиий газ билан таъминланади.

Колхозчилар шаҳарликлар учун янада кўпроқ сабзавот, мева, полиз ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берадилар.

Саховатли дўрмонликларнинг қатъий аҳди ана шундай.

К. ҲАМРОЕВ.

ДАСТУРХОНИМИЗ БЕЗАГИ

Дастурхоннинг кўрки, киши иштаҳасининг калити — узум халқимиз томонидан эъзозланиб келинадиган меваларнинг энг ёқимлиси ва севимлисидир. Шунинг учун ҳам уста соҳибкорлар боғининг тўри—токзор. «Жажжигина» шаҳар ҳовлиларининг деярли ҳаммасида ҳеч бўлмаса бир туп ток албатта бор. Ям-яшил Чирчиқ воҳасида яшнаб ётган улкан боғларнинг катта қисми ҳам токзорлардан иборат. Табаррук соҳибкорларнинг сахий қўли, шижоаткорона меҳнати билан бунёдга келган узумзорлар ҳосили ҳар йили меҳмондўст мезбонларимиз дастурхонини безаб келади.

Районимиз боғларида меҳр билан етиштирилган узум ҳосилларини соҳибкорларимиз азамат тошкентлик меҳнаткашларга очиқ кўнгиллик билан тортиқ қилмоқдалар. Бу соҳада, айниқса районда энг йирик мевачилик-узумчилик хўжалиги ҳисобланган «Қибрай» совхози соҳибкорларининг ҳиссаси катта.

Совхоз меҳнаткашлари дастурхонимизга кўплаб мева ва узум етказиб бериш йўлида ҳалол меҳнат қилиб, бу йилги қийин об-ҳаво шароитларида ҳам яхши натижаларни қўлга киритдилар. Совхоз бўйича 6 октябргача давлатга 3860 тонна узум топширилди.

Қўли гул соҳибкорлар етиштирган «Қирмизка» («Нимранг»), «Тойфи», «Рундвес», «Каттақўрғон», «Ҳусайни» каби турли навларга мансуб ширин-шарбат узумлардан 240 тоннасини янги Тошкент бунёдкорлари — қардош республикалардан виждон йўлланмаси билан келган қурувчилар, пойтахт меҳнаткашлари харид қилиб олдилар.

«Қибрай»ликлар шарбат дурларининг шуҳрати бепоён мамлакатимизнинг кўпгина шаҳарларига ҳам тарқалиб, у ердаги хонадонлар дастурхонининг файзига-файз қўшмоқда. Москва, Ленинград, Узоқ Хабаровск, Сахалин, Магадан шаҳарларига 850 тоннадан ортиқ узум жўнатилганини қайд қилишнинг ўзи кифоя.

Маълумки, Ўзбекистон ўзининг аъло сифатли винолари билан ҳам дунёга танилмоқда. Бир қанча халқаро ярмарка ва кўргазмаларда ўзбек виноси эътиборли мукофотлар олишга сазовор бўлди. Ана шу виноларни тайёрлашда ҳам совхознинг ҳиссаси катта. Вино заводига шу кунга қадар 2800 тонадан ортиқ узум топширилди.

— Ҳозиргача, — дейди совхоз директори Мухтор Аловуддинов, — давлатга 3900 тоннадан ортиқроқ узумни армуғон этдик. Токзорларда эса ҳали 800—900 тонна узум бор. Совхоз меҳнаткашлари бу ҳосилни ҳам жадаллик билан йиғиштириб олиб, планни ортиғи билан адо этиш иштиёқида кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқдалар.

Ҳа, ишнинг кўзини билувчи, меҳнатсевар ва қобилиятли раҳбар, коммунист М. Аловуддиновнинг бу гапларига сидқидилдан ишонамиз. Унинг бошчилигидаги катта меҳнат коллективининг уч йилдан бери муттасил йиллик ишлаб чиқариш планини ҳамма кўрсаткичлар бўйича бажариб келаётганлиги ҳам шундан далолат бериб турибди.

«Қибрай»ликлар шаҳарлик биродарлари дастурхонларининг ҳамма вақт тўкин бўлиши учун бундан буён ҳам фидокорлик кўрсата берадилар.

С САИДВАЛИЕВ.

ХУРМО, ЛИМОН, АПЕЛЬСИН

Зайниддин Фахриддиновнинг номи фақат райондагина эмас область, республикада ҳам цитрусчи-боғбон сифатида кенг тарқалган. У Ленин номли колхоз теплицасида бирнеча йиллардан бери Африка, Арабистон, Ҳиндистон каби мамлакатларда ўсадиган хурмо, лимон, апельсин, банан мева дарахтларини ҳамда бирнеча хил муаттар гул кўчатларини парваришлаб, яхши натижаларга эришмоқда. Ҳозир икки секциядан иборат жойда 270 туп хурмо, апельсин нишона ҳосил тугди. Бундан ташқари 110 га лимон кўчатларининг ҳар бирида 200—220 тадан лимон етилди.

— Биз,—дейди З. Фахриддинов, — ҳозир янги йил дастурхонининг безаги учун цитрус меваларини ўстирмоқдамиз. Мақсадимиз шаҳарлик биродарларимизни қишда ҳам ёз нозу-неъматлардан баҳраманд қилиш.

Ш. АМИРОВ.

САҲИФАНИ ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОН «КОММУНИЗМ ТОНГИ» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯСИНИНГ ҲОДИМЛАРИ ТАЙЁРЛАГАН.

Арракашлар лагери ўрмон ичкарисида жойлашган бўлиб, Эйхманнинг писиб юриши учун жуда қулай эди. Албатта бу ерда дабдабали турмуш шароити йўк, ўрмон барагида яшашга тўгри келарди.

Лекин «Бурман и К°» фирмаси синди: «Браун и К°» фирмаси уни етти ямлаб ютиб юборди. 1948 йил июндаги пул реформасидан кейин бу фирма ҳам ўрмонкашлик ишларини йиғиштирди. Эйхманни ишдан бўшатишди. У дуч келган ишлардан пул тўплаб, Альтензальукотга кўчиб ўтди.

У қуйи Саксония ўрмонларига келгунча ҳарбий жиноятлар устидан Нюрнбергда олиб борилаётган суд хабарлари билан таниш эди. 1946 йил 26 июлда АҚШ бош қораловчиси Роберт Х. Джексон миллатчилар яҳудий халқини аёвсиз қирганлиги тўғрисида гапириб, шундай деган эди:

«Қириш программаси билан шуғулланган Адольф Эйхман деган жирканч шахс яҳудийларга қарши кураш 6 миллион кишини нариги дунёга жўнатиш билан якунланди. деб баҳолайди».

Бир вақтлар Ленцда Эйхманни миллатчи партия ва ССга киришга ундаган ўша Кальтенбруннернинг ўзи ҳам 1946 йил 31 августда сўзлаган нутқида «IV бошқарма» ва ундаги бир тўда қабиҳ жиноятчиларнинг «қилмиши» ҳақида очиқ-ойдин гапирган эди.

Яҳудийларни оммавий равишда қириш ва инсониятга қарши жиноят қилишда иштирок этган худди шу Кальтенбруннер 1 октябрда ўлим жазосига ҳукм қилинди ва кўп ўтмай бўйнига сиртмоқ тушди.

Энди Эйхман салгина кечикса ҳам қисмати нима бўлишини билиб турарди. Германия иккига бўлиниб кетгандан кейин федератив республика пайдо бўлди. Бунинг натижасида ғарбий иттифоқчиларнинг тазйиқи билан пул реформаси ўтказилади. Энди ғарбий иттифоқчилар, айниқса америка оккупациячилари миллатчилик зулмининг бу ташаббускорлигига хийли бошқачароқ назар билан қарайдиган бўлиб қолдилар.

Мана шу воқеалардан кейин эс-эсчилар тезда бир-бирларини топиб ола бошладилар.

Албатта, уларнинг топишуви тасодифий эмас эди. «Қидирув бўлими» ёки «Ёрдам компанияси» деб ном олган «соф гуманистик ниятли» ташкилотлар ёрдам берарди уларга. Масалан, нацист террори ташкилотининг думлари Скорценининг «Муссолинини озод қилиш» компанияси билан яқиндан алоқа боғлаган ҳолда иш олиб борарди. Шу даврга келиб «Зондер Динст» деган ташкилот вужудга келди (ғарбий оккупациячи группалар бундан хабардамиди, йўқми буниси қоронғу) ва у ҳарбий жиноятчиларга ёрдам бериш, уларнинг хавфсизлигини таъминлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

Бу ташкилот муайян маънавий доиралар билан яқин алоқада бўлганлиги Эйхман ишидан ҳам кўриниб турибди. Ҳеч бир шубҳа йўкки, Эйхман Альтензальцкот (қуйи Саксония) да юрган чоғидаёқ «Зондер Динст» билан алоқа боғлаган. Ҳар ҳолда бу алоқа Эйхман «Брану и К°» ўрмон фирмасидан бўшатилган пайтдаёқ бошланди. Албатта, Америка ва Ғарбий Германия уюшмаси Эйхман ишининг ҳақиқий яширин сиёсий томонларини сир сақлашга ҳаракат қилади ва шундай камтарин Эйхман ўша пайтларда тўсатдан Альтензальцкоттда товуқ фирмаси очиб, «тухумлардан фойда ола бошлаганига ҳайрон қолаётганини» билдирди.

Ўша даврдаёқ Эйхман ўзининг собиқ ҳамтовоқларидан катта мадад олди. Аузэйда яшаб турган бола-чақалари ҳам «дўстлар» ёрдамидан бенасиб қолмади. Қизиғи шундаки Исроил полициясида ҳам Эйхман иши Иерусалимда муҳокама қилинган чоғида ҳам мазкур уюшмалар ҳақида бир оғиз гап бўлмаган. Исроил полицияси ва суди учун Эйхман деган номга 1945 йил 8 май куни, яъни Тель-Авив судьяси Эмануэль Эдид Халевига уни қамоққа олиш ҳақида буйруқ берилган куниёқ нуқта қўйилган.

Кунлардан бирида «товуқ фирмасининг эгаси» Отто Хенингер Альтензальукотидан ғойиб бўлиб қолди. Эйхман Швейцария орқали Италияга ўтиб бу ерда француз аббатлигида жойлашиб олди. Кейинчалик аббатнинг ўзи тан олиб айтишига қараганда қандай меҳмон кетаётганини унга олдиндан хабар қилиб қўйишган.

Ватикан Эйхманга ҳақиқий паспорт берди. Бу паспорт бўйича унинг номи Рикардо Клементга айланди. У энди 1913 йил 23. майда туғилган, бўйдоқ католик, механик «бўлиб қолди». Эйхман бу паспорт билан Генуядан Аргентинага жўнаб кетди.

Кўп ўтмай Аргентинада яшашга рухсат олди. Энди у хавфдан бутунлай халос бўлган эди. Ўз «ватандош»ларининг воситачилигида қурилиш фирмасига ишга жойлашди. Мазкур фирма иккита собиқ нацист қўлида эди. Юқорида номи тилга олинган ғарбий-герман уюшмаси шундай деб тан олишга мажбур бўлди:

«...бу фирмада суд олдида жавоб беришдан қўрқиб, урушдан кейин Германиядан қочиб кетган кўпгина инженерлар, илмий ходим ва техниклар ишлар эди».

Эйхман бу «фирма»да осойиш топди. Фирма уни геодезик ишларни бажариш учун Тукуман вилоятига жўнатди. Бу ерда у тўла-тўкис осойишта турмуш кечира бошлади, хотин-бола-чақасини ҳам чақиртирди.

Сўнгги йилларда Линцда яшаб турган Вероника Эйхман 1951 йил баҳорида Австрия ҳукуматидан ўзининг қизлигидаги исми — Либл фамилиясига паспорт ҳамда жўнаб кетиш учун виза олди. У уч ўғли (16 ёшли Клаус, 12 ёшли Хорст, 10 ёшли Дитер)нинг ҳам ҳужжатларини расмийлаштирди.

1951 йил 28 июлда Либл — Эйхманлар оиласи Буэнос-Айресга етиб келди. Бир оздан кейин Тукуманга жўнади. Бу ерда уларни Адольф Эйхман кутиб турарди. Эйхман 1953 йили ўз оиласи билан Буэнос-Айресга кўчиб кетди. У пойтахтдан 80 километр нарида қуёнчилик фирмасини сотиб олди. Лекин тез кунда «қуён бизнеси»дан воз кечиб Мерседес — Бену заводига ёлланди. Бу заводга судланган, аммо афв этилган ҳарбий жиноятчи Флик хўжайинлик қиларди. 1956 йили Эйхманнинг хотини яна бир ўғил туғди. Унга Рикардо Франциско Клемент деб исм қўйишди.

Эйхманда руҳий саломатлик сақланиб қолганмиди, деган саволга осонгина жавоб бериш мумкин.

Эйхман Аргентинада юриб ўқиган бир неча китобни топиб олишга муяссар бўлинди. Унинг китоб четига ёзадиган одати бор экан. Ана шу ёзувлардан Эйхманнинг руҳий оламини билиб олиш мумкин. У доктор Каннинг «Атом» китобини 1955 йилда ўқиб, четига шу сўзларни ёзган:

«Мен бу китобни ўзимни мажбур қилиб ўқиб чиқдим ва унда миллий-социал эътиқоднинг, материализмни тарғиб қилувчи ленинча-марксча доктрина эътиқоднинг аниқ исботини кўрдим. У совуқ ва ўлик эътиқод. Лекин шунга қарамай юракка яқин, табиий ва доим барҳаёт эътиқод».

Эйхман Герхард Больдтнинг «Рейхсканцеляриянинг сўнгги кунлари» китобини ўқир экан, муаллиф Гитлер ва бир қанча СС офицери ҳақида бир оз хунукроқ баҳо берган саҳифасига у шундай деб белги қўйган.

«Китоб муаллифи ғирт бемаъни! Больдт — чўчқа!»

Вақт ўтиши билан Эйхман ҳам хотиржам бўла борди. Атрофдагилар унинг ким эканлигини аллақачон билиб олишганди. Унинг ўзи ҳам энди яширишга уринмасди, буни. Чиндан ҳам, нимага энди яшириниш керак экан? Ғарбий Германияда ҳарбий жиноятчиларни таъқиб этиш у ёқда турсин, «ҳарбий жиноятчи» деган сўзни ишлатишдан ҳам ийманадиган бўлиб қолишди. Федератив республика юстицияси ва армиясида нацистлик режимининг собиқ вакиллари, шу режимдан фойдаланиб қолганларнинг ҳаммаси яна юқори амалларга миниб олди. Ниҳоят, мабодо американиклар большевикларга қарши урушсалар, кимга ҳам таянишарди? Хўш, шундай экан. нега энди собиқ СС оберштурмбанфюрери Адольф Эйхман «немис мўъжизаси»нинг соясида бир умр титраб-қақшаб юриши керак экан?

Американик «сенсациячи-журналист»нинг ёрдамида «Мемуар» ёзиш ва пайти келиб қолганда «босиб чиқариш»га Эйхманни кўндирган нарса ҳам шу бўлса керак.

Эйхман 1960 йил март ойида ёзиб тугатган ва босиб чиқариш учун пайт пойлаб ётган «биография»нинг якуни мана шундай сўзлар билан тугалланади.

«...Ўзим қилган ишларнинг сиёсий моҳиятини билишга бўлган қизиқиш ғоят катта эканлигини сезган ҳолда немис ҳокимияти олдида жавоб беришга тўғри келиб қолса, мен навбатнинг энг охирида борган бўлур эдим. Мен немис судининг ҳукми адолатли эканлигини қилча ҳам рад этаман, деган фикрда эмасман. Лекин менга бир нарса унчалик ойдин эмас: ўша пайтларда қасам қабул қилган ва шу қасам бўйича ўзига берилган буйруқ ҳамда кўрсатмаларни бажарган кишиларга ҳозир қандай чора кўрилади?

Мен СС ва рейх Бош хавфсизлик бошқармасининг содиқ, интизомли, талабчан ва тиришқоқ бир аъзоси эдим, холос. Мен ўз ватанимни жон-дилдан севардим. Мен қалбан ҳеч қачон тўнғиз ва аблаҳ бўлган эмасман.

Юрагимга қўл солиб кўриб, ўзимнинг жаллод ҳам, «оммавий жаллод» ҳам эмаслигимни тушундим. Қўл остимдаги одамлар-чи? Ҳақиқатдан қилча ҳам узоқлашмаслик учун шуни айтишим керакки, уларни (яҳудийларни)* ўлдиришда менинг ҳам ҳиссам бор. Мен уларни сургун қилиш ҳақидаги юқоридан келган буйруқларни қўл остимдагиларга топширардим. Сургун қилинганларнинг бир қисмини мен эмас, бошқалар қириб юборишган. Мен ўзимни аёвсиз танқид қилиб, уларни ўлдиришда ҳиссам бор деб айтишим мумкин. Лекин бир нарсани яхши тушунолмаяпман: бу масалада қўл остимдагиларни айблашим керакми-йўқми? Улар буйруқни бажаришди-ку. Бу ҳолда ўзим ҳам иккиланиб қоламан. Ахир мен ҳам ўзимдан юқори амалда турганларнинг буйруғини бажардим-ку! Демак, «пайғамбарни отиш керак бўлса, худони осиш керак».

Воқеалар тараққиётини кузатарканман, мушкул аҳволга тушиб қолган халқ нимага эътиқод қилган бўлса, мен ҳам шунга эътиқод қўйганимни англайман. Мен кун сайин кенгайиб бораётган ялпи урушнинг тарихий зарурат эканлигига ҳам, рейх раҳбарлигининг «Бу урушда ё ғалаба қиламиз, ёки немис халқи ҳалокатга учрайди» деган шиорига ҳам эътиқод билан қарар эдим.

Демак мен ўз бурчимни чин қалбдан бажардим. Мен доим яхши немис бўлиб келдим ва шундай бўлиб қоламан ҳам».

Ўз «фюрери» дўзаҳга тушганидан кейин ҳам унга содиқ қолган немис буржуазиясининг бу вакили ёзган сўзлар ташқи ялтироқлиги билангина эмас, маккорлиги билан ҳам ақлни танг қолдиради. Бир вақтлар Гитлер ва унинг шайкаси ҳам биз «ҳимоя» уруши олиб боряпмиз, Германияни уруш очишга мажбур қилдилар деб ўша босқинчилик урушига адолатли тус беришга уринган эди. Эйхман ҳам ўзи қилиб қўйган жиноий ишларни буйруқни садоқат билан бажариш, ўша пайтдаги қасамга содиқ қолишга олиб келиб тақайди.

Лекин Эйхман шуни ҳам яхши билар эдики, жаҳондаги бирон мамлакатда, ҳатто «Пруссия абсолютизми» мамлакатида ҳам қасам жиноят қилишга мажбур этган эмас. Ҳатто босқинчилик урушини бошлашда Гитлер билан ёнма-ён туриб «фаолият кўрсатган» фельдмаршал Фон Манштейн ҳам буни тан олишга мажбур бўлди. У 1946 йил 16 августда ҳимоячи гувоҳ сифатида судга қатнашиб Нюрнберг сессиясининг минбаридан туриб шундай деди:

* Таржимон изоҳи.

(Давоми. Боши газетанинг 8, 10, 11 ва 12 октябрь сонларида).

(Давоми бор).

БАХТ ЖАСОРАТГА БОҚАДИ

Шахмат бўйича СССР чемпиони Леонид ШТЕЙННИНГ АПН мухбирига берган интервьюси.

Бешинчи октябрда Москвада шу йилнинг ажойиб шахмат воқеаси бўлган СССР команда биринчилигининг энг сўнгги тури ўтказилди. Ўзларининг асосий рақиблари «Труд», «Спартак», «Буревестник», командаларини орқада қолдирган Қуролли Кучлар командаси биринчи марта мамлакат чемпиони олтин соврунини олишди. «Авангард» бешинчи, «Даугава» олтинчи ўринни олди.

Ғолиб командага СССР Марказий шахмат клубида кўчма кубок берилаётганда АПН мухбири Юрий Каржавин СССР чемпиони Леонид Штейндан [«Авангард»] интервью олди.

— Биричи марта СССР команда биринчилигида шунчалик кўп жамиятлар қатнашди, — деди Леонид Штейн. — чемпионлар олтин соврунини олиш учун ўн бир команда қатнашиб, уларнинг ҳар бирида ўн иккитадан шахматчи (олти эр, икки хотин, уч ўсмир ва биттадан қиз) қатнашди.

СССР Шахмат федерацияси команда турнирига мамлакатимиздаги энг яхши шахматчиларни жалб қила олди. Масалан. 1952 йили кузда Одессада ўтказилган биринчи СССР команда чемпионатида фақат иккита гроссмейстер қатнашган бўлса, эндиликда эса жаҳон чемпиони Тигран Петросян, «Спартак» шахмат тожининг яқиндаги даъвогари Борис Спасский («Локомотив») ва жаҳоннинг уч экс-чемпиони Михаил Ботвинник («Труд»), Василий Смислов («Буревестник»), Михаиль Таль («Даугава») бошчилигида ўн тўққизта гроссмейстер стартга чиқди. Спорт журналистлари команда-биринчилигини шахмат юлдузларининг фестивали дейишига ажабланишнинг ҳожати йўқ.

Ҳа, бу турнир чиндан ҳам унутилмас шахмат фестивали бўлди. Икки ҳафтадан оз вақт мобайнида олти юз олтмиш учрашув ўтказилди! Бу йилги биринчиликда шахмат ишқибозлари томоша қилгани сингари кескин курашни бирорта мамлакат чемпионатида учратганим йўқ. Шуни айтиш кифояки, фақатгина сўнгги турда, «Труд»нинг пешқадам шахматчилари спартакчиларга ютқизиб қўйгач, армиячилар «Водник»ни енггандан кейингина, биринчилик тақдири ҳал бўлди. Эҳтимол бир неча дақиқа мобайнида финиш лентасини узган армиячилар тақдирида спорт бахти бордир. Аммо, қандай бўлмасин, фақат жасоратгагина бахт кулиб боқади. Мен Қуролли Кучлар командасининг ғалабасини ҳақиқий деб ҳисоблайман.

— Биринчи тахтадаги жанг шахмат ишқибозларининг фикрини кўпроқ жалб қилди. Сиз унинг натижасига қандай баҳо берасиз?

Турнирнинг биринчи ярмида менга, фақатгина менга эмас, балки кўпчиликка жаҳон экс-чемпиони Михаил Ботвинникнинг ўйини жуда катта таъсир қилди. Сурақайинга Смислов, Керес, Спасскийни ютиш ҳаммага ҳам насиб бўлавермайди. Менимча Ботвинник ўз услубида битмас-туганмас кучини, ижодий доирасини намойиш қилди. Агар Смислов билан ўйнаган партияда у ўзини нозик, вазиятни баҳолайдиган стратег сифатида кўрсатган бўлса, Керес билан бўлган партияда эса Ботвинник кескин комбинацияга эга бўлган етук тактика устаси сифатида намоён бўлди (агар эсингизда бўлса, фарзинни қурбон қилиш партия тақдирини ҳал қилди), экс-чемпион Спасский билан бўлган оғир жангда эса Ботвинник ҳимоя санъатини ёрқин намойиш қилди.

Аммо Ботвинник кескин курашда охиригача бардош беролмади. Финишда у бирин-кетин икки партияни бой берди. Шунга қарамай Ботвинникнинг натижаси — беш ғалаба, икки дуранг, икки мағлубият биринчи тахтада энг яхши натижа бўлиб қолди.

Қуролли Кучлар командасига бошчилик қилган гроссмейстер Ефим Геллер бир меъёрда ўйнаб, учта ғалабага эришди. Жаҳон чемпиони Тигран Петросян билан жаҳон экс-чемпиони Михаил Таль ўйинни камтарона бошлайди: Улар биринчи ярмидаги мусобақаларда барча учрашувларни дуранг билан тугатишди. Турнирнинг иккинчи ярмида Петросян билан Таль иккитадан ғалаба қозониб, ўз вазиятларини яхшилаб олишди.

Мен ўз натижамдан мамнун эмасман. Мен икки марта бирин-кетин ютқазиб старт охиридаги традицион янглишлик туфайли хатога йўл қўйдим. Турнир масофаси ниҳоятда қисқалигидан камчиликни тузатишга улгуролмадим.

— Борис Спасскийнинг тўққиз дурангги унинг кўпгина ишқибозларини анча ранжитди. Сиз бу ҳақда қандай фикрдасиз, нега шундай бўлди?

— Менимча Американинг Санта-Моника шаҳрида яқинда Пятигорский Кубоги учун ўтказилган, Борис Спасский ажойиб ғалаба билан биринчи мукофотни қўлга киритган турнир эҳтимол уни чарчатгандир. Балки Борис Спасский куйингандир. Чунки мен унда олдинги шахмат ўйинларидагидек ҳароратни кўрмаяпман.

— Уйиннинг биринчи ярмида гроссмейстерларга катта рақобат кўрсатган мастер Олег Черников («Водник») ҳақида қандай фикрдасиз?

— Мен ўзимнинг иккинчи партиямда худди Олег Черниковга ютқаздим. У сўзсиз истеъдодли шахматчи. У мени таслим қилгач сўнг Таль, Петросян, Смислов билан бўлган учрашувларда дуранг қилди. Горькийлик ёш мастер юксак поғонага кўтарилишини кутиш мумкин эди. Аммо финишда Черниковнинг тинкаси қуридими, ҳар ҳолда бўшашиб қолди. Уч мағлубият унинг стартдаги омадига футур етказди: горькийлик мастер натижада тўққизинчи ўринни олди.

— Мен СССР чемпионига сўнгги саволни бериб, учрашув традицион бўлганлиги, Леонид Штейннинг бундан кейинги шахмат режалари ҳақида сўрадим.

Жаҳон чемпиони Тигран Петросян ва гроссмейстерлар Борис Спасский, Михаил Таль, Виктор Корчной ҳамда Лев Полугаевский билан тез орада Кубага жўнайман: Жаҳон шахмат Олимпиадасида иккинчи марта совет командаси составида ўйнайман. Кейин, эҳтимол Украина Спартакиадасида ва шу йилнинг охирида Тбилисида ўтказиладиган XXXIV СССР чемпионатида бир нечта партия ўйнарман.

АПН.

Спорт

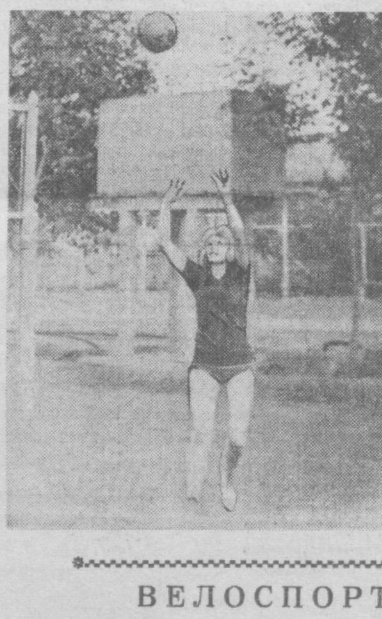

«Спартак» жамияти волейболчи қизлари командасининг аъзоси, спорт мастерлигига кандидат Л. Клачкова республикамизнинг энг кучли волейболчиларидан биридир.

Суратда: Л. Клочкова тренировка пайтида.

А. Боқиев фотоси.

Пойтахтимизда шахмат билан шуғулланувчи спортчилар сони йилдан-йилга ортиб бормоқда. Айниқса «Спартак» кўнгилли спорт жамиятининг шахмат секциясида 20 га яқин разрядли шахматчилар ўз маҳоратларини оширмоқдалар.

СУРАТДА: «Спартак» жамиятининг шахмат секцияси аъзоси, биринчи разрядли Надя Артамонова.

А. БОҚИЕВ фотоси.

ВЕЛОСПОРТЧИЛАРНИНГ ҒАЛАБАСИ

Ўтган якшанба куни Олмалиқ шоссе йўлида республика биринчилиги учун профсоюз-комсомол кросси мусобақалари бўлиб ўтди. Бу мусобақаларда республикамиз областларининг терма командалари ва шаҳримизнинг терма командаси қатнашди.

Эркаклар саккиз километрга бўлган масофада куч синашдилар. 25 минут 12.0 секунд натижа кўрсатган Тошкент областининг вакили В. Абдуллин бошқа спортчиларга қараганда энг яхши натижа кўрсатди. Ёшлар ўртасида эса уч километрга бўлган масофада тўққиз минут 52 секунд натижа кўрсатган пойтахтимиз вакили А. Нурмуродов биринчи ўринни эгаллади.

Аёллар ва қизлар 2000 ва 1000 метр масофага пойга ўтказилганда маррага биринчи бўлиб 6 минут 55.4 секунд натижа кўрсатган пойтахт областининг вакили Зоя Муртазина етиб келди. Қизлар ўртасида эса, айниқса, тошкентлик ёш спортчи Людмила Маняхина юксак натижа кўрсатди. У финишга 3 минут 12.5 секундда етиб келиб пешқадамликни ўз қўлида сақлаб қолди.

Умумкоманда ҳисобида пойтахтимиз командаси биринчи ўринни, Тошкент область командаси иккинчи ўринни, Самарқанд область спортчилари эса учинчи ўринни эгалладилар.

Бу мусобақа ғолиблари ҳамда пойтахтимизнинг энг кучли спортчилари Ўзбекистон ССР терма командаси составига киритилди. Улар яқинда Вильнюс шаҳрида бўладиган Бутуниттифоқ мусобақаларида иштирок этадилар.

Г. ЧЖУ.

„Пахтакор"нинг рақиблари

БУГУНГИ РАҚИБ — МОСКВА АРМИЯЧИЛАРИ

Бугун, бу йилги футбол мавсумида «Пахтакор» Марказий Армия Спорт Клуби футболчилари билан учинчи марта беллашади. Биринчи учрашув пойтахтимизда ўтиб. 1:1 ҳисобида дуранг натижа берган бўлса. СССР кубоги учун бўлган иккинчи учрашувда эса пахтакорчилар 2:0 ҳисобида ғалаба қозонган эдилар.

МАСК командаси мамлакатнинг энг кучли командаларидан бири ҳисобланади. Бу коллектив совет футболининг энг яхши традицияларини ўзида мужассамлаштирган командадир. Москва армиячилари беш марта Совет Иттифоқи чемпиони. уч марта вице чемпион унвонини қўлга киритиб. тўрт марта СССР кубогини олган етти марта мамлакат чемпионатида бронза медалига сазовор бўлган монолит, аҳил коллективдир.

Бу йилги футбол мавсумининг биринчи ўйинларида бош тренер Сергей Шапошников кўпгина ёшларни асосий составда синаб кўрди. Армиячиларнинг кўпгина ишқибозлари бу экспериментдан норози эдилар. Лекин С. Шапошниковнинг тажрибали тренерлик қўли армиячиларни иккинчи давра ўйинларида ҳар қандай командага хавф сола олишига олиб келди. Хозир армиячилар Киев динамочиларидан кейин иккинчи ўринни эгаллаб келмоқдалар. Команданинг ҳар бир линияси маҳоратли, техник ва тактик, пухта жисмоний тайёрланган футболчилар билан тўлдирилган. А. Шестернев, В. Пономарев каби халқаро футболда катта тажриба орттирган ҳимоячилардан ўтиб. дарвозани нишонга олиш ҳар қандай ҳужумчига ҳам осон эмас.

Кейинги икки учрашувда мағлубиятга учраган пойтахт армиячилари ҳамшаҳарларимиздан икки очко олиш учун бор имкониятларини ишга соладилар, албатта. Лекин «Пахтакор» ҳам айниқса Москва командалари билан жуда муваффақиятли ўйнайди. «Пахтакор»нинг Москвада очко йўқотмаслиги учун ишонч билдирамиз.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

13 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — «Низомий Ганжавий» (туғилган кунининг 825 йиллигига бағишланган адабий эшиттириш). 18.30 — Концерт, 19.20 — Татар куйлари. 20.00 — «Безорига шафқат йўқ» (рус.). 20.15 — Янги Тошкентни кураётганлар учун эшиттириш ва концерт (рус.). 20.45 — «Бир колхоз коммунистлари». 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — Кардош социалистик мамлакатларда. 22.10 — Концерт (пахта теримида қатнашаётган шаҳарликлар учун). 22.40 — «Звезда Востока» журнали саҳифаларида (рус.). 23.20 — Қўшиқлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Виолончель ва фортепьяно учун соната. 19.30 — «Куз оҳанглари». 20.10 — Қўшиқ ва рақслар. 20.50 — «Улар ўзиб кетмоқдалар» (рус.). 21.00 — Концерт (пахта далалари меҳнаткашлари учун). 21.30 — Озарбайжон эстрада куйлари.

Теле-видение

13 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Янги Тошкент жамоли** (репортаж). 18.40 — **В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар** (мактаб ўқувчилари учун). 19.00 — **Шарқ юлдузи** журнали саҳифаларида.

Рус тилида: 20.00 — Ўзбекистон КП Марказий Комитети IV пленуми қарорлари амалда. **Ёшлар қишлоқда қоляпти** (телеочерк). 20.20 — **Микис Теодоракис — озодлик куйчиси.**

21.20 — **Эртанги кун программаси.**

Москва кўрсатади

21.30 — **«ЦСКА» (Москва) — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида футбол.** танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар.**

Тошкент кўрсатади

Рус тилида: 21.35 — **Кузнинг охирги ойи** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.45 — **Ажойибот билан учрашув** (телеспектакль).

19.50 — дан **Москва кўрсатади.**

Кино театрларда

13 ОКТЯБРДА

Расемон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кечқурун), «МОСКВА» (кеч соат 6 да).

Чеқка — «МОСКВА» (кеч соат 8 ва 9-40 минутда). «ВОСТОК» (кеч 6 ва 10 да). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 ва 8 да). ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Уруш ва тинчлик — САНЪАТ САРОЙИ (кенг форматли рангли бадиий фильм, икки қисмдан иборат 1-серия, кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда). Билетлар сотилмоқда.

Кураш ранглари — «СПУТНИК» (кеч соат 9 да).

Йилнинг уч фасли — «ЧАЙКА» (кечқурун), «ДРУЖБА» (ток соатларда), СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Олтинчи раунд — «ВОСТОК» (кеч соат 8 да).

Яна тирик — «ДРУЖБА» (кеч соат 6 ва 8-45 минутда), «МИР» (кечқурун).

Гангиш — «ЮЛДУЗ» кеч соат 7 ва 9 да).

Профессор Мамлюк — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 13/Х да **Боғчасарой фонтани,** 14/Х да **Хоразм қўшиғи** (уч пардали опера).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/Х да **Гамлет,** 14/Х да **Қотил.**

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар. Киров кўчаси. 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3.65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

13 ОКТЯБРЬ, 1966 ЙИЛ. Р. 13982 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Г. 27869.